Documentatie datamodel Natuurmaatregelen

1.1 Colofon

Document-informatie	
Titel	Documentatie datamodel Natuurmaatregelen
Auteur	Ontwikkelteam VVM Natuurmaatregelen
Versie document	v1.3
Status	Vastgesteld door stuurgroep NM&IV
Datum	15 juli 2026

1.2 Versiebeheer

Versiebeheer/wijzigingshistorie			
Versie	*Status*	*Datum*	*Opmerkingen / aanpassingen*
v0.1	Concept	10 februari 2026	Concept t/m hoofdstuk 6.1.4
v0.2	Concept	21 februari 2026	Concept t/m hoofdstuk 6.2
v0.3	Concept	26 februari 2026	Feedback OT t/m 7.1 verwerkt
v0.5	Concept	13 maart 2026	• Feedback OT t/m 7.2 verwerkt • Attribuut NNN-gebieden laten vervallen i.o.m. in werkgroep MoNa (systematiek ontbreekt) • GIS-typegebied ‘zoekgebied’ nu ook aan hoofdmaatregel
v1.0	Concept	6 april 2026	• 135 punten feedback AC-leden verwerkt • Wijzigingen gelogd in separaat reviewformulier
v1.1	Concept	6 juni 2026	• Fix attribuutnaam Budgetverantwoordelijk en budgethoudend bestuursorgaan (nu alleen budgethoudend bestuursorgaan) • Bestuurlijke status van ‘Voorgenomen’ naar ‘Concept’
v1.2	Vastgesteld	13 juni 2026	• Vastgesteld door stuurgroep NM&IV op 10 juni 2026
v1.3	Vastgesteld	15 juli 2026	• Syntaxfout in maatregelcode opgelost

2. Leeswijzer

Dit document beschrijft het datamodel dat de basis vormt van de natuurmaatregelenapplicatie MERIAN. Het document dient vooral als naslagwerk van het datamodel, het is niet primair bedoeld om van voor tot achter door te lezen. Documentatie van de applicatie MERIAN wordt ergens anders beschreven.

Het document is opgesteld om beleidsmedewerkers binnen het natuurbeleid context te geven over de structuur, definities en *best-practices* binnen het datamodel. Om ook technische medewerkers te ondersteunen bij de implementatie van het datamodel in eigen systemen, zijn daarbij ook sommige technische aspecten meegenomen.

Dit document is daarmee ook een belangrijke basis voor het samenstellen van een gegevensleveringsprotocol (GLP) voor de levering van maatregelgegevens ten behoeve van rapportages. Echter, de scope van een GLP is breder, zoals het vastleggen van procesafspraken, deadlines en de precieze vorm van aanlevering. Deze aspecten worden niet behandeld in dit document.

Hieronder volgt een lijst met de belangrijkste hoofdstukken:

- Hoofdstuk 4 behandelt de belangrijkste uitgangspunten
- Hoofdstuk 6 behandelt de hiërarchie en structuur
- Hoofdstuk 7 behandelt de (te registreren) attributen en objecten
- Hoofdstuk 8 behandelt automatisch afgeleide attributen en rekenregels
- Hoofdstuk 9 verwijst naar de gegevensleveringsprotocollen
- Hoofdstuk 11 bevat de codelijsten die horen bij de attributen uit hoofdstuk 7

Zie ook de inhoudsopgave voor een volledige lijst van hoofdstukken.

3. Inhoudsopgave

4. Uitgangspunten datamodel Natuurmaatregelen 5
5. Definities 6
5.1 Natuurmaatregel 6
5.2 Voortouwnemer 6
6. Gegevensstructuur 7
7. Beschrijving aan te leveren objecten en attributen 9
7.1 Attributen van de hoofdmaatregel 10
7.2 Attributen van de deelmaatregel 29
8. Automatisch gekoppelde attributen 42
9. Gegevensleveringsinstructies en validaties 46
9.1 Aanlevering van administratieve gegevens 46
9.2 Aanlevering van geo-gevens 47
10. Referentielijst 49
11. Bijlage A: codelijsten 50
11.1 Codelijst Beleidsprogramma 50
11.2 Codelijst Bestuurlijke status 50
11.3 Codelijst Bestuursorgaan 50
11.4 Codelijst Contractor 51
11.5 Codelijst Cyclisch tijdeenheid 51
11.6 Codelijst Drukfactor 51
11.7 Codelijst Financieringsbron 53
11.8 Codelijst Financieringsbron specificatie 53
11.9 Codelijst Gebied n2000 53
11.10 Codelijst Informatiebroncategorie 57
11.11 Codelijst Juridische categorie 57
11.12 Codelijst Leefgebiedtype 58
11.13 Codelijst Maatregelactiviteit 58
11.14 Codelijst Maatregeltype 60
11.15 Codelijst Ruimtelijke status 60
11.16 Codelijst Technische realisatie 60
11.17 Codelijst Type gebied 60
11.18 Codelijst Uitvoeringstatus 60
11.19 Codelijst VHR-doelstelling 61
12. Bijlage B: afkortingen 67

4. Uitgangspunten datamodel Natuurmaatregelen

Het datamodel ten behoeve van de registratie van Natuurmaatregelen in de applicatie MERIAN (hierna datamodel NM) bouwt voort op eerdere datamodellen die gebruikt werden voor de rapportages over PAS[1]-maatregelen (2015 - 2019) en ten behoeve van de Wsn/MESN-rapportages 2024 en 2026.

Het uitgangspunt van het datamodel NM is het kunnen registreren van het waarom, waar, wanneer en hoe van natuurmaatregelen. De registratie van ecologische of andere geraamde of waargenomen effecten valt buiten de scope van het datamodel. Met deze gegevens kunnen meerdere typen rapportages (zoals Wsn/MESN-rapportages, SPUK-verantwoordingen voor Programma Natuur, etc.) en informatiebehoeftes (zoals huidige voortgang natuurmaatregelen bij opstellen nieuwe Natura 2000-beheerplannen) worden voldaan. De noodzaak voor parallelle administraties van natuurmaatregelen ten behoeve van verschillende programma's wordt hiermee verminderd.

Hieruit volgt een ander belangrijk uitgangspunt: dezelfde maatregelen uit verschillende beleidsdocumenten worden geregistreerd als dezelfde maatregel. Dit is bijvoorbeeld van toepassing in situaties waarin een maatregelen wordt voorgesteld in een Natuurdoelanalyse (NDA) en daarna wordt beschreven en vastgesteld in een Natura 2000-beheerplan.

Het is mogelijk om van natuurmaatregelen zeer veel informatie vast te leggen, maar dit zou kunnen leiden tot een hoge administratieve last die niet aansluit bij de dagelijkse praktijk. Daarom was een belangrijk adagium tijdens de ontwikkeling van dit datamodel: '*Keep it simple*'. Belangrijke vragen bij het selecteren van de gegevensattributen waren: voorziet dit attribuut in een brede behoefte? Op welke manier is dit attribuut in te richten zodat de administratieve last redelijk is? Zijn gegevens voor een attribuut al beschikbaar binnen organisaties of eenvoudig in te winnen? Kunnen gegevens eenduidig beheerd worden? Dit alles heeft geleid tot het datamodel NM dat beschreven wordt in dit document.

[1] Zie hoofdstuk 12 voor een verklarende lijst van afkortingen

5. Definities

In dit document worden een aantal begrippen gebruikt die op verschillende wijzen kunnen worden gedefinieerd of geïnterpreteerd. De volgende twee begrippen worden in dit document gebruikt zoals hieronder beschreven.

5.1 Natuurmaatregel

Een natuurmaatregel binnen het datamodel NM is als volgt gedefinieerd:

"Een actie of ingreep — aanvullend op het regulier natuurbeheer — die gericht is op het behoud, herstel of versterking van natuurlijke ecosystemen, biodiversiteit of landschappelijke waarden ten behoeve van Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR)-doelstellingen. Uitgezonderd daarbij zijn stikstofbronmaatregelen".

Omdat bovenstaande definitie expliciet benoemd dat een natuurmaatregel aanvullend is op het regulier natuurbeheer, valt de registratie van dit reguliere natuurbeheer buiten de scope van het datamodel.

5.2 Voortouwnemer

In dit document wordt verwezen naar het begrip 'voortouwnemer'. Formeel is een voortouwnemer '*... het bevoegd gezag dat over het algemeen de grootste eigenaar in het Natura 2000-gebied vertegenwoordigt. De voortouwnemer is verantwoordelijk voor het hele proces om tot een beheerplan te komen en is hét aanspreekpunt voor het beheerplan voor de buitenwereld. In de grote wateren is dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in de rest van de gebieden de provincie (met het grootste aandeel).*' (Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 2013).

Omdat er voor de Nederlandse N2000-gebieden 14 voortouwnemers zijn aangewezen (de provincies, het ministerie van Defensie en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) worden deze organisaties tezamen in het dagelijks spraakgebruik vaak de 'voortouwnemers' genoemd, ook als er niet een directe link is met een specifiek Natura 2000-gebied. 'Voortouwnemer' kan in deze context informeel worden gelezen als 'bestuursorgaan dat aanspreekbaar is op en verantwoordelijk is voor natuurbeleid'. Als er in dit document voortouwnemer in formele zin wordt bedoeld, wordt dit expliciet zo benoemd (zie bijvoorbeeld het attribuut *bestuursorgaanVoortouwnemer*).

6. Gegevensstructuur

In het datamodel bestaat een natuurmaatregel uit twee basale onderdelen: een *hoofdmaatregel* met daarin één of meer *deelmaatregel(en)*. Door deze uitsplitsing is planmatige en/of beleidsmatige (hoofdmaatregel) informatie los te lezen van informatie over de uitvoering (deelmaatregel). In de praktijk zijn het vaak andere collega's of zelfs organisaties die deze informatie beschikbaar hebben. Ook komt het soms voor dat een hoofdmaatregel wordt uitgevoerd door meer dan één uitvoerder met daarin een specifieke planning en voortgang. De mogelijkheid om meer dan één deelmaatregel binnen één hoofdmaatregel te registreren voorziet in dit datamodel in deze situatie.

De hoofdmaatregel voorziet in informatie die van belang is voor de programmering en in beleidsdocumenten: het 'waarom', de borging en/of bekostiging en een globaal beeld van 'waar'. Dergelijke informatie is bijvoorbeeld te vinden in (of af te leiden uit) Natura 2000-beheerplannen.

De deelmaatregel voorziet in informatie die betrekking heeft tot de uitvoering van een maatregel: het 'hoe', 'wanneer', het 'waar' op een hoger detailniveau en de voortgang.

Informatie wordt uniform geregistreerd met behulp van gegevensattributen. Attributen kunnen worden gezien als vast-gedefinieerde eigenschappen van een maatregel. Omdat er sprake is van verschillende niveaus (één hoofdmaatregel bestaat uit één of meer deelmaatregelen), is er sprake van een structuur en duidelijke hiërarchie van de attributen. Deze hiërarchie is weergegeven in onderstaande tabel.

Object/attribuutnaam (technisch)	Type	Codelijst	Max lengte	Kardinaliteit
▶ hoofdmaatregel	Object			-
bestuursorgaan	String	✓		1
maatregelCode	String		180	1
maatregelNaam	String		200	1
maatregelOmschrijving	String		3000	0..1
bestuurlijkeStatus	String	✓		0..1
juridischeCategorie	String	✓		0..1
ruimtelijkeStatus	String	✓		1..n
n2000Gebied	String	✓		0..1
deelgebiednaam	String		150	0..1
drukfactor	String	✓		0..n
vhrDoelstelling	String	✓		0..n
leefgebiedtype	String	✓		0..n
omvangHectaren	Numeric			1
startdatumPlanperiode	String (date)			0..1
einddatumPlanperiode	String (date)			0..1

beleidsprogramma	String	✓		0..n
financieringsbron	String	✓		0..n
financieringsbronSpecificatie	String	✓		0..1
▶ informatiebron	Object			1..n
categorie	String	✓		1
naam	String		150	0..1
datum	String (date)			0..1
url	String		2000	0..1
externMaatregelcode	String		200	0..1
▶ geometrie	Object			0..n
typeGebied	String	✓		1
Jaar	Numeric			0..1
geometrie	Polygon			1
▶ deelmaatregel	Object			0..n
deelmaatregelCode	String		180	1
deelmaatregelNaam	String		200	0..1
maatregeltype	String	✓		1
uitvoeringstatus	String	✓		1
omvangHectaren	Numeric			0..1
▶ technischeRealisatie	Object			0..n
omvang	Numeric			1
eenheid	String	✓		1
activiteit	String	✓		1..n
contractor	String	✓		0..n
▶ cycliciteit	Object			0..1
isCycisch	Boolean			1
aantal	Numeric			0..1
lengte	Numeric			0..1
tijdeenheid	String	✓		0..1
looptijdJaar	Numeric			0..1
▶ geometrie	Object			0..n
typeGebied	String	✓		1
jaar	Numeric			0..1
geometrie	Polygon			1

Tabel 1. Hiërarchie van attributen van het datamodel NM. Met de ▶ symbolen wordt het niveau ten opzichte van het bovenliggende niveau aangegeven. De kardinaliteit geeft aan of er sprake is van een 1-op-1 (0..1) of 1-op-meer-relatie (0..n) ten opzichte van het niveau erboven. In de kolom Codelijst geeft ✓ aan dat er waarden moeten worden gekozen uit een vast-gedefinieerde codelijst, * geeft aan dat deze codelijst nog niet gereed is. *NB. De attribuutnaamgeving kan afwijken ten opzichte van de aanleveringsprotocollen voor bijvoorbeeld JSON.*

De attributen binnen het datamodel zijn onder te verdelen in twee hoofdcategorieën:

1. Attributen die moeten worden aangeleverd door bestuursorganen (hierboven weergegeven in Tabel 1)
2. Attributen die na aanlevering kunnen worden afgeleid op basis van koppeltabellen en berekeningen (zie ook hoofdstuk 8).

Bijvoorbeeld, binnen een *hoofdmaatregel* beschrijft het attribuut *isStikstofgerelateerd* of een maatregel stikstofgerelateerd is. Deze informatie hoeft niet te worden aangeleverd, maar wordt afgeleid op basis van waarden die zijn aangeleverd voor VHR-doelstelling(en) en/of leefgebiedtypen. Een beschrijving van de rekenregels om deze attributen te kunnen afleiden volgt in hoofdstuk 8.

7. Beschrijving aan te leveren objecten en attributen

Onderstaande tabel is het template waarmee alle attributen en objecten zijn beschreven. Per eigenschap is kort toegelicht wat deze inhoudt.

Attribuut of object	
Attribuutnaam (technisch)	Attributen hebben zowel een technische- als een communicatienaam. In de technische delen zoals rekenregels wordt de technische naam gehanteerd.
Attribuutnaam (communicatie)	In de lopende tekst wordt verwezen naar de communicatienaam.
Hiërarchie	Beschrijving van de plaats van het attribuut/object in de gegevensstructuur.
Gegevenstype	Numeric, string of boolean (WAAR/ONWAAR). Deze gegevenstypen kunnen verder gespecificeerd worden in verschillende formaten (bijvoorbeeld datum-formaat bij een string, of vaste domeinwaarden uit een codelijst bij een string of numerieke waarde).
Domein en/of restricties	Beschrijving uit welke codelijst dit attribuut komt of welke restricties gelden (bijvoorbeeld maximale lengte).
Invoer	Via aanlevering of automatisch bepaald
Kardinaliteit	Geeft het minimum en maximale aantal waarden aan dat het attribuut mag bevatten. Dit is weergegeven als x..y. x is het minimale en y het maximale toegestane aantal waarden. Voor *VHR-doelstelling* is de kardinaliteit '0..n'. Het attribuut is conditioneel verplicht als het leefgebiedtype niet is gevuld (het minimum is dus 0) en er geldt geen maximum voor het aantal waarden (meerdere VHR-doelstellingen per maatregel zijn gebruikelijk). Het attribuut *Budgethoudend bestuursorgaan* heeft een kardinaliteit van 1. Dit attribuut is verplicht, dus er geldt een minimum van 1. Ook mag er maar één

		waarde worden aangeleverd, dus ook het maximum is 1.
	Optionaliteit	De aanlevering van specifieke attributen kan optioneel, verplicht of conditioneel verplicht zijn. In dat laatste geval is een attribuut verplicht onder specifieke condities. Bijvoorbeeld, het registreren van een Natura 2000-gebied is alleen verplicht als de Ruimtelijke status van een maatregel 'Binnen Natura 2000 en binnen NNN' of 'Binnen Natura 2000 en buiten NNN' is. Dat ziet er als volgt uit: Conditioneel verplicht. Verplicht als: • *ruimtelijkeStatus* ∋ 'Binnen Natura 2000 en binnen NNN', ***OF*** • *ruimtelijkeStatus* ∋ 'Binnen Natura 2000 en buiten NNN' ∋ is het wiskundige symbool voor 'bevat'. Het symbool = is hier niet van toepassing omdat *ruimtelijkeStatus* meerdere waarden kan bevatten.
	Beschrijving	
	Beknopte beschrijving van het attribuut of object.	
	Belang	
	Belang van registratie van desbetreffende attribuut of object.	
	Nadere toelichting	
	Verdere uitleg van attribuut of object, waar nodig met voorbeelden.	

Hieronder volgt een gedetailleerde beschrijving van de individuele objecten en attributen.

7.1 Attributen van de hoofdmaatregel

Object	
Objectnaam (technisch)	**hoofdmaatregel**
Objectnaam (communicatie)	Hoofdmaatregel(en)
Beschrijving	Eerste niveau van een natuurmaatregel met daarin beleidsmatige informatie uit bijvoorbeeld Natura 2000-beheerplannen, zoals de VHR-doelstellingen en de drukfactoren waarop de natuurmaatregel gericht is.
Kardinaliteit	*n.v.t.*
Optionaliteit	*n.v.t.*
Nadere toelichting	Omdat het detailniveau van maatregelen zoals beschreven in beleidsdocumenten zoals Natura 2000-beheerplannen vaak verschilt van de uitvoeringspraktijk, is het datamodel NM opgedeeld

	in twee niveau's: de hoofdmaatregel en de deelmaatregel. De hoofdmaatregel sluit aan bij gegevens zoals beschreven in beleidsdocumenten. Dit is doorgaans ook het niveau waarop gerapporteerd wordt. Informatie uit deelmaatregelen wordt in dit geval geaggregeerd naar de hoofdmaatregel. Voor deelmaatregelen, zie het object *Attributen van de deelmaatregel*.

7.1.1 Algemene attributen

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**bestuursorgaan**
Attribuutnaam (communicatie)	Budgethoudend bestuursorgaan
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ bestuursorgaan
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst Bestuursorgaan • Bron: IMNa 8.0, codelijst Bronhouder (BIJ12, 2025) • De aangeleverde bestuursorgaan-waarde moet overeenkomen met het bestuursorgaan van de gebruiker die aanlevert. • Aanleveren van gegevens voor een ander Budgethoudend bestuursorgaan is daarmee niet mogelijk.
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Het bestuursorgaan dat de uitvoering van de maatregel financiert.	
Belang	
Het moet duidelijk zijn wie bronhouder is van aangeleverde gegevens. Omdat het Budgethoudend bestuursorgaan de maatregel financiert en de maatregelgegevens aanlevert, is deze hiermee ook een logische bronhouder. Dit is niet altijd het bestuursorgaan dat primair bestuurlijk verantwoordelijk is voor de natuurmaatregel (zie ook nadere toelichting).	
Nadere toelichting	
Doorgaans is het budgethoudend bestuursorgaan de voortouwnemer (in formele zin) van het Natura 2000-gebied waar de maatregel op gericht is. Echter, dit kan ook een mede-bevoegd gezag zijn. In sommige gevallen is het zelfs denkbaar dat een bestuursorgaan een maatregel uitvoert dat gericht is op Natura 2000-gebied(en) buiten de provinciegrenzen, waarbij het bestuursorgaan geen voortouwnemer (in formele zin) én geen mede-bevoegd gezag is. Dit betekent dat het budgethoudend bestuursorgaan niet altijd primair bestuurlijk verantwoordelijk is voor de natuurmaatregel (dat is immers vaak de voortouwnemer in formele zin). Zo komt het voor dat in Natura 2000-gebieden waar het ministerie van IenW (Rijkswaterstaat) voortouwnemer is, een provincie de rol van Budgethoudend bestuursorgaan vervult. Voor maatregelen buiten Natura 2000 geldt doorgaans dat de provincie waar de maatregel plaatsvindt budgethoudend bestuursorgaan is. Het budgethoudend bestuursorgaan is tevens bronhouder van de gegevens.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**maatregelCode**
Attribuutnaam (communicatie)	Maatregelcode
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ maatregelCode
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Maximale lengte 180 karakters; • Geadviseerde karakters: alleen hoofdletters, kleine letters, cijfers, _, - en #; • maatregelcode is uniek per bestuursorgaan • maatregelcode mag niet ook een deelmaatregelcode zijn
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Unieke identificatiecode voor de natuurmaatregel.	
Belang	
Het is belangrijk om de verschillende natuurmaatregelen te kunnen onderscheiden en herkennen met behulp van één unieke maatregelcode die centraal opvraagbaar is. Deze identificatiecode moet door computers kunnen worden uitgelezen (‘machine-readable’) en kent daarom eisen rond maximale lengte en toegestane karakters. Naar Maatregelcode kan worden verwezen vanuit meerdere documenten of registraties (zoals subsidies of plandocumenten), zodat altijd duidelijk is dat het om dezelfde maatregel gaat.	
Handreiking voor opbouw	
Bestuursorganen zijn vrij de maatregelcode te definiëren mits wordt voldaan aan de genoemde restricties, zodat aangesloten kan worden bij bestaande interne registraties. Bij het definiëren van een nieuwe maatregel wordt geadviseerd om de volgende elementen mee te nemen: • referentie gebied; • maatregelvolgnummer. Referenties naar specifieke beleidsdocumenten worden afgeraden (bijvoorbeeld NDA), omdat dezelfde maatregel op een later moment kan landen in andere beleidsdocumenten. Fictief voorbeeld van een maatregelCode: ‘G157_M23’ (maatregel 23 uit Natura 2000-gebied 157 (Geuldal).	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**maatregelNaam**
Attribuutnaam (communicatie)	Maatregelnaam
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ maatregelNaam
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Maximale lengte 200 karakters.
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Korte naam van de natuurmaatregel zoals door het bestuursorgaan gehanteerd.	
Belang	

Maatregelnaam is een voor mensen herkenbare naam. Dit sluit aan bij de maatregelcode, die gericht is op een 'machine-readable' identificatie.
Nadere toelichting
Bestuursorganen hebben meestal een eigen systematiek voor de naamgeving van maatregelen. Deze systematiek kan hier worden overgenomen. Hoewel *Maatregelnaam* in tegenstelling tot de *Maatregelcode* niet uniek hoeft te zijn, wordt dit wel geadviseerd. In het algemeen is het zo dat een naam wordt aangemaakt aan het begin van een maatregel en niet wordt aangepast in de loop van de tijd. Niet alle details zullen in dat stadium al duidelijk zijn. Een *Maatregelnaam* hoeft daarom niet volledig te zijn. Detailinformatie kan worden geregistreerd in de andere attributen. De naam dient vooral gericht zijn op herkenbaarheid.
Handreiking voor opbouw
Als een systematiek voor de naamgeving van maatregelen ontbreekt, wordt geadviseerd de volgende elementen mee te nemen in de *Maatregelnaam*: • Wat wordt er op hoofdlijnen gedaan? • Waarom is dit nodig? • Waar is de maatregel ongeveer gesitueerd? • Eventueel: Hoe wordt dit gedaan? De volgende elementen dienen te worden vermeden in de *Maatregelnaam*: • Het gebruik van codes of coderingen (die horen in de *Maatregelcode*) • Referenties naar specifieke programma's (zoals Programma Natuur, Natura 2000-beheerplan) • Referenties naar specifieke uitvoerders (dit mag wel de in *Deelmaatregelnaam*). Voorbeelden: 'Hydrologische ingrepen (*wat*) voor aanpak verdroging (*waarom*) in natuurgebied X (*waar*)', of als de maatregel kleinschaliger en specifieker is: 'Dempen sloten om tegengaan verdroging in polder Y in natuurgebied X'.

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**maatregelOmschrijving**
Attribuutnaam (communicatie)	Maatregelomschrijving
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ maatregelOmschrijving
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Maximale lengte 3000 karakters.
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Optioneel
Beschrijving	
Gedetailleerde omschrijving van de natuurmaatregel.	
Belang	
Bij veel bestuursorganen is het gebruikelijk om natuurmaatregelen te voorzien van een uitgebreide omschrijving, bijvoorbeeld tijdens het opstellen van Natura 2000-beheerplannen. Met deze omschrijving kan detailinformatie op een laagdrempelige manier worden beschreven. Hoewel er hiervoor geen noodzaak is vanuit de huidige rapportagelijnen, is het handig om beschikbare omschrijvingen te registreren. Ook biedt de omschrijving ruimte voor extra informatie of toelichting die niet in de andere attributen kan worden gevat. Registreren van de maatregelomschrijving is optioneel.	
Handreiking voor opbouw	
Omdat dit attribuut aansluit bij de huidige praktijk binnen voortouwnemers (in informele zin), zijn er geen harde eisen voor de opbouw (anders dan restricties zoals hierboven benoemd). Als er	

	behoefte is aan het opstellen van nieuwe omschrijvingen, wordt geadviseerd dit volgens de SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden)-systematiek te doen. Een fictieve maatregel voor herstel van H2180A in een duingebied zou er dan als volgt kunnen uitzien: “In deelgebied X (12 ha) wordt vergrassing en opslag van duindoorn, vlier en kruipwilg verwijderd (mechanisch en handmatig). Op drie locaties (elk ± 0,3 ha) wordt de verstuiving hersteld door het afplaggen van de bovenste 20–30 cm en het lokaal openen van de duinrug om natuurlijke zandtransporten opnieuw op gang te brengen (*specifiek*). Bedekking van struweel daalt van gemiddeld 35% naar <10% binnen 3 jaar. Open zand neemt toe van 2% naar ≥10% van het oppervlak (*meetbaar*). De maatregel is afgestemd met terreinbeheerder, provincie en drinkwaterbedrijf. Het past binnen Natura 2000-doelstellingen voor uitbreiding en kwaliteitsverbetering van H2180A (*acceptabel*). De benodigde machines (kleine rupskraan, plagmachine) zijn beschikbaar en inzetbaar zonder schade aan omliggende duinvegetaties. Budget en uitvoeringscapaciteit zijn opgenomen in het beheerplan 2026–2032 (*realistisch*). Uitvoering fysieke maatregelen: winter 2026–2027. Evaluatie en eventuele bijsturing: najaar 2031 (*tijdgebonden*).”

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**bestuurlijkeStatus**
Attribuutnaam (communicatie)	Bestuurlijke status
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ bestuurlijkeStatus
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst bestuurlijkeStatus
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Bestuurlijke status van de hoofdmaatregel.	
Belang	
Het is belangrijk om onderscheid te kunnen maken tussen natuurmaatregelen met bestuurlijke vaststelling (‘vastgesteld’) en maatregelen die dat nog niet zijn (‘voorgenomen’). Hiermee kan onder meer worden bepaald of een maatregel geborgd is, wat van belang kan zijn in vergunningverlening. Daarnaast geldt dat voor een vastgestelde maatregel meer attributen zijn vereist dan voor voorgenomen maatregelen (zie de optionaliteit-velden binnen de attributen).	
Nadere toelichting	
Een natuurmaatregel kan worden beschouwd als ‘vastgesteld’ wanneer deze is vastgesteld door een bevoegd bestuur en de financiering hiervoor is geborgd. Voorbeelden van vastgestelde maatregelen zijn maatregelen die vermeld worden in een vastgesteld Natura 2000-beheerplan en waarvan de financiering beschikbaar is gesteld. Ook hebben maatregelen uit een beschikte SPUK-aanvraag ten behoeve van Programma Natuur meestal de status ‘Vastgesteld’. Voorgestelde en/of niet-gefinancierde natuurmaatregelen uit bijvoorbeeld Natuurdoelanalyses gelden als ‘Concept’. De processen die nodig zijn voor vaststelling kunnen verschillen per bestuursorgaan. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor het correct aanleveren van de bestuurlijke status bij dit bestuursorgaan ligt. Een maatregel is ‘Gereed’ als alle deelmaatregel(en) van de hoofdmaatregel de *Uitvoeringstatus* ‘Afgerond’ hebben. De partij die de gegevens aanlevert moet in dit geval zelf de *Bestuurlijke status* op ‘Gereed’ zetten, dit gebeurt niet automatisch.	

	Een maatregel geldt als 'Vervallen' als er bestuurlijk wordt besloten de maatregel te laten vervallen (in gevallen waarin deze eerder bestuurlijk was 'Vastgesteld') of definitief niet te programmeren (in gevallen waarin deze in een NDA is 'Concept'). Als er sprake is van alleen een administratieve fout in de registratie, kan de maatregel worden verwijderd (de *Bestuurlijke status* 'vervallen' is dan niet van toepassing).

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**juridischeCategorie**
	Attribuutnaam (communicatie)	Juridische categorie
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ juridischeCategorie
	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst juridische categorie
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Juridische categorie volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn (lid 6.1 t/m 6.4) waaronder de natuurmaatregel valt.	
	Belang	
	Het registreren van de juridische categorie is onder meer van belang voor het toetsen van het addionaliteitsvereiste bij het vergunnen van activiteiten.	
	Nadere toelichting	
	Het bepalen van de juiste categorie wordt doorgaans gedaan door een jurist binnen de organisatie van het betreffende bestuursorgaan. In de praktijk vallen de meeste natuurherstelmaatregelen onder instandhoudingsmaatregelen (6.1) of passende maatregelen (6.2). Het onderscheid tussen beide is juridisch van aard, waardoor expert-kennis vereist is. Grofweg vallen maatregelen die bedoeld zijn om instandhoudingsdoelen te halen onder 6.1, terwijl maatregelen gericht op het voorkomen van negatieve effecten onder 6.2. Bij mitigerende maatregelen (6.3) gaat het in de praktijk meestal om stikstofbronmaatregelen, wat buiten de scope valt van dit GLP. Voor compenserende maatregelen (6.4) moet altijd een ADC-toets zijn doorlopen (BIJ12, 2019).	

7.1.2 Attributen met gegevens over situering en natuurgebieden

De volgende attributen hebben betrekking op situering en de koppeling aan natuurgebiedsnamen. Het vastleggen van geo-informatie valt niet hieronder. Deze informatie valt onder de deelmaatregel (zie ook 7.2.3 Attributen met geografische gegevens).

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**ruimtelijkeStatus**
	Attribuutnaam (communicatie)	Ruimtelijke status
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ ruimtelijkeStatus
	Gegevenstype	String

	Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijstRuimtelijkeStatus
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	1..n
	Optionaliteit	Verplicht
	Beschrijving	
	Karakterisering of de natuurmaatregel plaatsvindt binnen de Natura 2000- en/of Natuurnetwerk Nederland (NNN)-begrenzing.	
	Belang	
	Deze eigenschap is van belang om te bepalen of geregistreerde maatregelen vallen onder de scope van bepaalde rapportage(s). Sommige rapportages richten zich bijvoorbeeld alleen op maatregelen gericht op Natura 2000. Met dit attribuut kan dit onderscheid gemakkelijk worden gemaakt. Daarnaast is het attribuut van belang om te kunnen bepalen of andere attributen optioneel danwel verplicht zijn. Bijvoorbeeld, wanneer *Ruimtelijke status* de waarde 'binnen Natura 2000/buiten NNN' heeft, moet het Natura 2000-gebiedsnummer verplicht worden aangeleverd.	
	Nadere toelichting	
	Als een maatregel gedeeltelijk binnen én gedeeltelijk buiten Natura 2000 of NNN valt, kan meer dan één *Ruimtelijke Status* worden geselecteerd. Wanneer een maatregel geografisch buiten Natura 2000 plaatsvindt, maar waarvan de effecten wel gericht zijn op een Natura 2000, moet voor Ruimtelijke status 'Buiten Natura 2000 en …' en voor n2000Gebied het betreffende Natura 2000-gebied worden gekozen.	

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**n2000Gebied**
	Attribuutnaam (communicatie)	Natura 2000-gebied
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ n2000Gebied
	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst N2000Gebied • Bron: (Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 2013)
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • *ruimtelijkeStatus* ∋[2] 'Binnen Natura 2000 en binnen NNN', ***OF*** • *ruimtelijkeStatus* ∋ 'Binnen Natura 2000 en buiten NNN'
	Beschrijving	
	Natura 2000-gebied zoals vastgelegd in het (gewijzigde) aanwijzingsbesluit, waarin de maatregel plaatsvindt of op gericht is.	
	Belang	
	Het is belangrijk om de maatregel te kunnen situeren. Omdat het aanleveren van GIS-informatie niet altijd verplicht is, kan met behulp van de koppeling aan een Natura 2000-gebied. Daarnaast	

[2] Wiskundige notatie voor 'bevat'. *Ruimtelijke status* kan meer dan één waarde bevatten, dus = is niet van toepassing.

	rubriceren veel rapportages maatregelen per gebied. Het koppelen van de maatregel aan een Natura 2000-gebied voorziet hierin.
	Nadere toelichting
	Als een maatregellocatie buiten het Natura 2000-gebied plaatsvindt, terwijl die wel gericht is op dit gebied, moet bij *Ruimtelijke status* 'Buiten Natura 2000 en …' worden geselecteerd. Verder heeft de selectie betrekking op het gehele Natura 2000-gebied: er wordt geen onderscheid gemaakt tussen delen die alleen onder de habitatrichtlijn of vogelrichtlijn vallen.

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**deelgebiednaam**
	Attribuutnaam (communicatie)	Deelgebiednaam
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelgebiednaam
	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Maximale lengte 150 karakters;
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Na(a)m(en) van de/het deelgebied(en) zoals bij het bestuursorgaan bekend.	
	Belang	
	Het is belangrijk om de maatregel te kunnen situeren. Omdat het aanleveren van GIS-informatie niet altijd verplicht is, kan met behulp van de koppeling aan een gebiedsnaam.	
	Nadere toelichting	
	Natura 2000- gebieden hebben meestal een groot oppervlak. Vaak bestaat er naast deze indeling ook een formele of informele gebiedsindeling die grofmaziger is, het gaat daarbij vaak om namen van landgoederen, toponiemen en historische gebiedsnamen. Deze indelingen zijn vaak niet gestandaardiseerd, maar geven toch vaak een nauwkeurigere indicatie van de maatregellocatie. Er zijn geen specifieke eisen voor het gebruik van deelgebiedsnamen. Geadviseerd wordt om zoveel mogelijk aan te sluiten bij Provinciale natuurbeheerplannen als deze deelgebiedsnamen bevatten. Het is mogelijk om meer dan één gebied aan te geven binnen één tekstveld. Geadviseerd wordt om verschillende namen te scheiden met puntkomma's. Het registreren van deelgebied wordt sterk aangeraden bij *Ruimtelijke status* ∋ 'Buiten Natura 2000 en buiten NNN'. In deze gevallen is er geen verplichting tot het invullen van een Natura 2000- en/of NNN-gebied (de maatregel valt er immers buiten).	

7.1.3 Attributen met gegevens over ecologische aspecten

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**drukfactor**
	Attribuutnaam (communicatie)	Drukfactor(en)
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ drukfactor
	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst Drukfactor • Bron: gebaseerd op (Mathijssen & Jongbloed, 2024)
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..n

Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • *ruimtelijkeStatus* ∋ 'Binnen Natura 2000 en binnen NNN', ***OF***, • *ruimtelijkeStatus* ∋ 'Binnen Natura 2000 en buiten NNN'
Beschrijving	
Proces met een impact op het lange termijn duurzaam vóórkomen van een soort of habitattype (Mathijssen & Jongbloed, 2024)	
Belang	
Natuurmaatregelen zijn vaak gericht op het tegengaan van de geïdentificeerde drukfactoren binnen een gebied. Daarnaast spelen drukfactoren een belangrijke rol in natuurbeleid. Zo moeten drukfactoren per Natura 2000-gebied en landelijk per Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) soort en habitattype worden gerapporteerd aan de Europese Commissie, via respectievelijk de Standard Data Forms N2000 (SDF) en VR/HR-rapportages. Met het registreren van de drukfactoren waarop maatregelen gericht zijn, is het mogelijk om koppelingen te kunnen leggen naar deze rapportages en om ramingen te kunnen maken over toekomstig doelbereik.	
Nadere toelichting	
Er zijn in de loop van de tijd binnen verschillende programma's meerdere varianten van drukfactorenlijsten in omloop gekomen. Het datamodel NM en het VVM-programma gebruikt de drukfactoren zoals opgesteld door (Mathijssen & Jongbloed, 2024) als gouden standaard, aangevuld met enkele aanvullende of uitgesplitste drukfactoren. Deze aanvullende drukfactoren kunnen binnen het datamodel worden gemapd naar de initiële WUR-lijst (veelal doorgekoppeld naar 'overige drukfactoren'), zodat deze blijft aansluiten bij landelijke en Europese. Daarnaast is er een mapping naar drukfactoren zoals gebruikt in SPUK Programma Natuur fase 2-verantwoordelingen beschikbaar. Zie ook *Automatisch gekoppelde attributen* voor meer informatie over deze doorvertalingen. De aangeboden drukfactoren verschillen in schaalniveau. Eén ecologisch probleem kan soms worden beschreven met meer dan één drukfactor. Twee verschillende drukfactoren sluiten elkaar daarom niet altijd noodzakelijkerwijs uit (ze zijn niet 'mutually exclusive'). Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van versnelde vegetatiesuccessie, waardoor habitattype-doelstelllingen niet worden gehaald. Een drukfactor die hierbij zou passen is 'Spontane ontwikkeling' (FB5). Deze successie kan echter het resultaat zijn van 'Vermesting' (FA1). In dergelijke gevallen is het geoorloofd om beide drukfactoren te selecteren. Uitgangspunt is om bij het registreren van de drukfactoren voor maatregelen zoveel mogelijk aan te sluiten bij gebiedsanalyses uit bijvoorbeeld Natuurdoelanalyses of Natura2000-beheerplannen.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**vhrDoelstelling**
Attribuutnaam (communicatie)	VHR-doelstelling(en)
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ vhrDoelstelling
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijstVHRdoelstellingen
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..n
Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • leefgebiedType = [leeg], ***& (***

	• ruimtelijkeStatus ∋ 'Binnen Natura 2000 en binnen NNN', ***OF***, • ruimtelijkeStatus ∋ 'Binnen Natura 2000 en buiten NNN' ***)***
Beschrijving	
Habitattype(s) en/of VHR-soort(en), zoals beschreven in de Natura 2000 profielendocumenten, waarop de maatregel gericht is. Doorgaans betreft dit een Natura 2000-gebiedsdoelstelling. Het is echter mogelijk dat de maatregel gericht is op andere habitattype(s) en/of VHR-soort(en).	
Belang	
Een gunstige staat van instandhouding van habitattype(s) en/of VHR-soort(en) zijn belangrijke doelstellingen binnen het natuurbeleid. Wanneer deze doelstellingen onder druk staan, worden maatregelen geprogrammeerd om deze binnen bereik te houden. Het registreren van de VHR-doelstelling(en) waarop deze maatregelen gericht zijn is daarmee belangrijk om zicht te houden op toekomstig doelbereik.	
Nadere toelichting	
In de codelijst met VHR-doelstelling(en) zijn habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten gecombineerd. Van geregistreerde maatregelen zijn de drie categorieën wel separaat op te vragen omdat ze in het datamodel gerubriceerd zijn per categorie. Voor de VHR-doelstellingen kan in dit datamodel niet worden gespecificeerd of de maatregel gericht is op het verbeteren van de kwaliteit oppervlak van een habitattype, en/of populatiegrootte, omvang en/of kwaliteit leefgebied van een VHR-soort. Hoewel Natura 2000-gebieden zijn gekoppeld aan specifieke VHR-doelstelling(en) (Natura 2000-doelstellingen) is het mogelijk om ook andere VHR-doelstelling(en) te kiezen als een maatregel gekoppeld is aan een Natura 2000-gebied. Het is staande praktijk om maatregelen die gericht zijn op Natura 2000 te beschrijven aan de hand van VHR-doelstellingen. Echter, habitattypen buiten Natura 2000 (habitatrichtlijn-)gebieden zijn op dit moment meestal niet gekarteerd en/of bekend, waardoor maatregelen in de deze gebieden vaak niet kunnen worden beschreven aan de hand van VHR-doelstellingen. Het opnemen van VHR-doelstellingen buiten Natura 2000 (dus bij *ruimtelijkeStatus* is 'Buiten Natura 2000 en …') is daarom optioneel. Als deze informatie voorhanden is, wordt dit wel aanbevolen. Verder is het registreren van VHR-doelstellingen niet verplicht als al één of meer Leefgebiedtype(n) zijn geregistreerd. Dit is soms van toepassing op de voormalige PAS-maatregelen. Zie ook attribuut Leefgebiedtype(n). De aangeboden codelijst bevat de habitattypen op maximaal het habitattype-subniveau (bijvoorbeeld H2180A: Duinbossen, droog). Habitattypen kunnen niet op vegetatieniveau worden geregistreerd (zoals H2180Abe: Duinbossen, droog - berken-eikenbos). Op dit moment loopt er een implementatietraject voor definitiewijzigingen van habitattypen. Mogelijke wijzigingen die hieruit voortkomen zullen in een volgende actualisatie van dit document worden opgepakt.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**leefgebiedtype**
Attribuutnaam (communicatie)	Leefgebiedtype(n)
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ leefgebiedtype
Gegevenstype	String

	Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst leefgebiedtype
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..n
	Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • vhrDoelstelling = [leeg], ***& (*** • ruimtelijkeStatus ∋ 'Binnen Natura 2000 en binnen NNN', ***OF***, • ruimtelijkeStatus ∋ 'Binnen Natura 2000 en buiten NNN' ***)***
	Beschrijving	
	Stikstofgevoelige leefgebiedtypen (Sierdsema et al., 2016), zoals gebruikt binnen het voormalige Programma Aanpak Stikstof (PAS), waarop de maatregel gericht is.	
	Belang	
	Zie belang VHR-doelstelling(en). Maatregelen vanuit de voormalige PAS konden naast VHR-doelstellingen worden gekoppeld aan leefgebiedtypen. Om aan te sluiten bij deze toenmalige systematiek is Leefgebiedtype toegevoegd als additioneel attribuut naast de VHR-doelstellingen.	
	Nadere toelichting	
	Leefgebiedtypen zijn vast gecategoriseerde leefgebieden die horen bij VHR-soorten en kunnen daarom gezien worden als uitbreiding op de VHR-doelstellingen. Het is niet nodig om ook de VHR-soorten te benoemen onder VHR-doelstelling als de maatregel gekoppeld is aan een leefgebiedtype. Op dit moment wordt er gewerkt aan een revisie van de leefgebiedtype-systematiek.	

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**omvangHectaren**
	Attribuutnaam (communicatie)	Omvang hectaren zoekgebied
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ omvangHectaren
	Gegevenstype	Numeric
	Domein en/of restricties	• Alleen numerieke waarde toegestaan; • Waarde mag niet negatief zijn; • Kleinst mogelijke waarde is 0, geen bovengrens; • Nauwkeurigheid maximaal 4 cijfers achter de komma (de eerstvolgende minimumoppervlakte na 0 m^2 is dus 1 m^2).
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	1
	Optionaliteit	Verplicht
	Beschrijving	
	Beoogd oppervlakte van de hoofdmaatregel in hectaren.	
	Belang	
	Het is van belang om de maatregel te kunnen kwantificeren, zodat een inschatting kan worden gemaakt van de schaalgrootte. Om optelbaarheid van verschillende maatregelen te kunnen garanderen, worden alle maatregelen uitgedrukt in dezelfde eenheid (hectaren).	
	Nadere toelichting	
	De oppervlakte die hier wordt geregistreerd mag een globale inschatting zijn van het beoogde maatregelgebied in hectaren van de gehele hoofdmaatregel en mag daarom afwijken van de uiteindelijk gerealiseerde omvang in hectaren zoals geregistreerd onder de deelmaatregel(en). Het oppervlakte heeft daarmee het karakter van een zoekgebied. Zie ook *omvangHectaren* binnen de deelmaatregel.	

	De registratie van natuurmaatregelen zal in de toekomst steeds verder worden verrijkt met GIS-gegevens (zie ook *Attributen met geografische gegevens*). Het is daarom denkbaar dat het attribuut *omvangHectaren* in de toekomst komt te vervallen.

7.1.4 Attributen met gegevens over programmering en planning

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**startdatumPlanperiode**
Attribuutnaam (communicatie)	Startdatum planperiode
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ startdatumPlanperiode
Gegevenstype	String (date)
Domein en/of restricties	• Format datum volgens ISO 8601 (YYYY-MM-DD)
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • bestuurlijkeStatus = 'Vastgesteld', ***OF*** • bestuurlijkeStatus = 'Gereed'
Beschrijving	
Startdatum van de planperiode van de maatregel.	
Belang	
Voor langjarige voortgangsanalyses en -prognoses is het van belang inzicht te hebben in de periode waarbinnen een geprogrammeerde maatregel gerealiseerd wordt.	
Nadere toelichting	
Doorgaans is aan een vastgestelde maatregel een periode verbonden waarin deze moet worden gerealiseerd. In veel gevallen is dat de periode die gekoppeld is aan het beleidsdocument waarin de maatregel wordt benoemd, zoals het Natura 2000-beheerplan (doorgaans een periode van 6 jaar) of een Programma Natuur-beschikking (vaste looptijd). In gevallen waar geen exacte datum bekend is, maar wel het startjaar, kan 1 januari van dat jaar worden aangehouden als startdatum. Wanneer maatregelen worden voorgesteld in bijvoorbeeld een NDA (bestuurlijkeStatus = 'voorgesteld'), en een planperiode (nog) niet van toepassing is kan startdatumPlanperiode worden leeggelaten.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**einddatumPlanperiode**
Attribuutnaam (communicatie)	Einddatum planperiode
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ einddatumPlanperiode
Gegevenstype	String (date)
Domein en/of restricties	• Format datum volgens ISO 8601 (YYYY-MM-DD) • Datum moet na *startdatumPlanperiode* zijn
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • bestuurlijkeStatus = 'Vastgesteld', ***OF*** • bestuurlijkeStatus = 'Gereed'
Beschrijving	
Beoogde einddatum van de planperiode van de maatregel.	
Belang	

	Zie attribuut *startdatumPlanperiode*.
	Nadere toelichting
	Doorgaans is aan een vastgestelde maatregel een periode verbonden waarin deze moet worden gerealiseerd. In veel gevallen is dat de periode die gekoppeld is aan het beleidsdocument waarin de maatregel wordt benoemd, zoals het Natura 2000-beheerplan (doorgaans een periode van 6 jaar) of een Programma Natuur-beschikking (vaste looptijd). In gevallen waar geen exacte einddatum bekend is, maar wel het jaar, kan 1 januari van dat jaar worden aangehouden als einddatum. Omdat Einddatum planperiode gerelateerd is aan de periode die hoort bij het betrokken beleidsprogramma en/of -document, komt deze niet noodzakelijkerwijs overeen met de datum waarop de maatregel afgerond/gerealiseerd is. De einddatum planperiode hoeft in dergelijke gevallen niet vervroegd te worden. Wanneer maatregelen worden voorgesteld in bijvoorbeeld een NDA (bestuurlijkeStatus = 'Voorgesteld'), en een planperiode (nog) niet van toepassing is kan Einddatum planperiode worden leeggelaten.

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**beleidsprogramma**
Attribuutnaam (communicatie)	Beleidsprogramma('s)
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ beleidsprogramma
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst beleidsprogramma
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..n
Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • bestuurlijkeStatus = 'Vastgesteld', ***OF*** • bestuurlijkeStatus = 'Gereed'
Beschrijving	
Beleidsprogramma waaruit de maatregel wordt geprogrammeerd.	
Belang	
Een aantal rapportages zijn beleidsprogramma-specifiek (denk aan Programma Natuur-verantwoordingen). Om die reden is het nodig om onderscheid te kunnen maken tussen de beleidsprogramma's waaruit de maatregel geprogrammeerd is.	
Nadere toelichting	
Vaak is er een één-op-één relatie tussen beleidsprogramma en financieringsbron (zie ook financieringsbron), maar deze is niet altijd eenduidig. Zo kunnen maatregelen geprogrammeerd vanuit Natura 2000 worden gefinancierd uit verschillende financieringsbronnen. Ook kan het voorkomen dat de financiering over verschillende jaren wordt verdeel over verschillende financieringsbronnen. Om die reden is deze informatie gevat in twee attributen. Naast programma's die primair gericht zijn op VHR-doelbereik, bevat de codelijst ook een aantal items met programma's zoals Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en Kaderrichtlijn Water (KRW). Van sommige maatregelen binnen deze programma's zijn ook effecten te verwachten op VHR-doelbereik. Met het opnemen van dergelijke programma's in de codelijst, zijn deze maatregelen te registreren.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**financieringsbron**

Attribuutnaam (communicatie)	Financieringsbron(nen)
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ financieringsbron
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst financieringbron
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..n
Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • bestuurlijkeStatus = 'vastgesteld', ***OF*** • bestuurlijkeStatus = 'gereed'
Beschrijving	
Financieringsbron(nen) waaruit de maatregel wordt bekostigd.	
Belang	
Een aantal rapportages zijn financieringsbron-specifiek. Om die reden is het nodig om onderscheid te kunnen maken tussen de beleidsprogramma's waaruit de maatregel geprogrammeerd is.	
Nadere toelichting	
Vaak is er een één-op-één relatie tussen beleidsprogramma en financieringsbron (zie ook beleidsprogramma), maar deze is niet altijd eenduidig. Zo kunnen maatregelen geprogrammeerd vanuit Natura 2000 worden gefinancierd uit verschillende financieringsbronnen. Ook kan het voorkomen dat de financiering over verschillende jaren wordt verdeel over verschillende financieringsbronnen. Om die reden is deze informatie gevat in twee attributen.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**financieringsbronSpecificatie**
Attribuutnaam (communicatie)	Financieringsbron specificatie
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ financieringsbronSpecificatie
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst Financieringbron Specificatie
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht: verplicht indien: • financieringsbron = 'SPUK PN fase 1'
Beschrijving	
Specificeringscategorie van maatregelen die onder financieringsbron Programma Natuur fase 1 vallen.	
Belang	
Voor de SPUK-verantwoording voor Programma Natuur fase 1 wordt vereist de maatregel te categoriseren in een specificeringscategorie.	
Nadere toelichting	
Binnen de SPUK-verantwoording voor Programma Natuur fase 1 zijn er 7 maatregelcategorieën gedefinieerd (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2024). Deze categorieën zijn daarmee alleen relevant voor maatregelen die vallen onder Programma Natuur fase 1.	

Object	
Objectnaam (technisch)	**informatiebron**
Objectnaam (communicatie)	Informatiebron
Beschrijving	Brondocument waarin de maatregel beschreven is

Kardinaliteit	1..n
Optionaliteit	Verplicht
Belang	Dit object maakt het mogelijk om te refereren naar het specifieke brondocument waarin is beschreven. Dit maakt de maatregel beter traceerbaar.
Nadere toelichting	Natuurmaatregelen hebben een levenscyclus met verschillende fases waarin ze voorgesteld, gepland, geprogrammeerd, uitgevoerd en/of geëvalueerd worden. Aan de verschillende fases is vaak een specifiek beleidsdocument, inrichtingsplan of registratie gekoppeld. Binnen informatiebron kunnen deze bronnen worden gekoppeld aan de maatregel, zodat de levenscyclus van een maatregel traceerbaar is.
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**categorie**
Attribuutnaam (communicatie)	Informatiebroncategorie
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ informatiebron ▶ categorie
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst informatiebroncategorie
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Type document waarin de maatregel beschreven is	
Nadere toelichting	
Met dit attribuut kan worden aangegeven in welk(e) type(n) document(en) de maatregel beschreven is. Dit ondersteunt het attribuut Bestuurlijke Status, omdat hiermee expliciet kan worden gemaakt dat een maatregel uit een NDA of Natura 2000-beheerplan komt. Deze context ontbreekt bij het attribuut Bestuurlijke Status. Voor het registreren van informatiebronnen is dit attribuut minimaal vereist. De andere (zie onder) zijn optioneel. In sommige gevallen vertoont Informatiebroncategorie overlap met de attributen beleidsprogramma en/of financieringsbron. Dit geldt bijvoorbeeld voor maatregelen uit Programma Natuur, waarin de maatregelen zijn beschreven in de SPUK-aanvraag, het daarmee valt onder het beleidsprogramma Programma Natuur en ook hieruit worden gefinancierd. Deze relaties zijn echter niet altijd eenduidig, waardoor er de noodzaak is deze drie aspecten separaat te registreren. Op basis van de Informatiebroncategorie kan vaak afgeleid worden wat de huidige Bestuurlijke status is. Omdat de precieze definitie van vaststelling verschilt per bestuursorgaan, wordt dit niet automatisch afgeleid en moet Bestuurlijke status manueel worden aangepast. Zie ook het attribuut *Bestuurlijke status* voor meer informatie.	
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**naam**
Attribuutnaam (communicatie)	Documentnaam
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ informatiebronnen ▶ naam
Gegevenstype	String

	Domein en/of restricties	• Maximale lengte 150 karakters.
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Naam of titel van het specifieke document, behorende bij de informatiebroncategorie, waarin de natuurmaatregel is voorgesteld, vastgesteld of uitgewerkt.	
	Nadere toelichting	
	Verwijs zo mogelijk naar de volledige, officiële documentnaam.	
Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**datum**
	Attribuutnaam (communicatie)	Documentdatum
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ informatiebronnen ▶ datum
	Gegevenstype	String (date)
	Domein en/of restricties	• Format datum volgens ISO 8601 (YYYY-MM-DD)
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Datum van het document, behorende bij de informatiebroncategorie, waarin de natuurmaatregel is voorgesteld, vastgesteld of uitgewerkt.	
	Nadere toelichting	
	Indien van toepassing, gebruik de datum van formele vaststelling. Bij beleidsdocumenten met een lange doorloop, zoals het Natura 2000-beheerplan, is het geoorloofd om de vaststellingsdatum in de toekomst te laten liggen.	
Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**url**
	Attribuutnaam (communicatie)	Document-url
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ informatiebronnen ▶ url
	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Maximale lengte 2000 karakters; • Alleen karakters toegestaan binnen RFC 3986-standaard
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Verwijzing/referentie/URL naar digitale locatie van het brondocument	
	Nadere toelichting	
	Verwijs, waar mogelijk, naar permanente URL's (permalink). Onder de Omgevingswet zijn Natura 2000-beheerplannen geregistreerd via lokaleregelgeving.overheid.nl of omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart. Zie bijvoorbeeld https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR746337/ of https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR742738/	
Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**externMaatregelcode**
	Attribuutnaam (communicatie)	Externe maatregelcode
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ informatiebronnen ▶ externMaatregelcode

	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Maximale lengte 150 karakters.
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Alternatieve, externe identificatie van de maatregel, zoals opgenomen in het document of registratie binnen het object Informatiebron.	
	Nadere toelichting	
	In de praktijk worden dezelfde maatregelen in verschillende documenten gekoppeld aan document-specifieke volgnummer of IDs. Om de maatregel traceerbaar te maken binnen zo'n document, kan via dit attribuut het betreffende volgnummer, ID of code worden geregistreerd. Om aan te sluiten bij de vele varianten die in omloop zijn, zijn hiervoor geen harde eisen (anders dan de lengte-restricties zoals hierboven beschreven). Het is ook mogelijk om te verwijzen naar een Extern maatregelcode uit een registratiesysteem/database (bijvoorbeeld een referentie naar een financiële administratie of andere natuurmaatregeldatabase). Selecteer in dergelijke gevallen bij Informatiebroncategorie 'Anders' en benoem bij 'Documentnaam' de naam van het registratiesysteem/database.	

7.1.5 Attributen met geografische gegevens (hoofdmaatregel)

Object	
Objectnaam (technisch)	**geometrie**
Objectnaam (communicatie)	Maatregelgeometrie hoofdmaatregel
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ geometrie
Beschrijving	Geografische gegevens van de hoofdmaatregel
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • Uitvoeringstatus = 'Afgerond (na 1 jan 2026)' Wanneer de verplichting geldt, moet er minimaal één 'Zoekgebied', 'Plangebied' of 'Uitvoeringsgebied' (ofwel via hoofdmaatregel of deelmaatregel) worden geregistreerd.
Belang	Om toekomstbestendig natuurmaatregelen te kunnen registreren en effecten met behulp van natuurmonitoringsgegevens te analyseren en/of ramen, is het belangrijk dat zo nauwkeurig mogelijk geregistreerd wordt waar de maatregel plaatsvindt.
Nadere toelichting	Zie voor uitgebreidere toelichting over de registratie en aanlevering het 'GLP Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens'. Omdat het type gebied 'zoekgebied' vaak in vroege fases van de maatregelprogrammering wordt gedefinieerd, kan deze worden gekoppeld aan een hoofdmaatregel. 'Plangebied' en 'uitvoeringsgebied' kunnen alleen op het niveau van

	de deelmaatregel worden toegevoegd. 'Effectgebied' is toegestaan op beide niveaus. Zie ook geometrie binnen het object deelmaatregel (paragraaf 7.2.3).
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**typeGebied**
Attribuutnaam (communicatie)	Gebiedstype
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie ▶ typeGebied
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst typegebied • Binnen een hoofdmaatregel kan alleen het typeGebied 'zoekgebied' of 'effectgebied' worden geregistreerd
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Karakterisatie van de geometrische representatie van het maatregelgebied.	
Belang	
Het is van belang om te kunnen duiden wat een ingetekend GIS-object voorstelt. Met vier gedefinieerde gebiedstypen (zie toelichting) kan dit worden bewerkstelligd.	
Nadere toelichting	

Er worden vier verschillende gebiedstypen onderscheiden (zie ook paragraaf 7.2.3). Voor geometrie binnen de hoofdmaatregel is 'Zoekgebied' of 'Effectgebied' van toepassing:
• Zoekgebied
  ○ Gebied waarbinnen de maatregel moet plaatsvinden (gebruikelijk in eerste stadia van maatregelprogrammering). Zoekgebieden worden vaak heel grof ingetekend;
• Effectgebied
  ○ Verwacht gebied waarop de maatregel invloed heeft. Vaak komt dit overeen met het maatregelgebied (bijvoorbeeld bij plaggen), maar soms wijkt dit af (bijvoorbeeld bij hydrologische maatregelen). Het effectgebied is altijd optioneel (zie paragraaf verplichting), maar hoeft alleen aangeleverd te worden als het verwachte effectgebied afwijkt van het plan- of uitvoeringsgebied.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**jaar**
Attribuutnaam (communicatie)	Aantal jaar
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie ▶ jaar
Gegevenstype	Numeric (integer)
Domein en/of restricties	• Alleen gehele getallen toegestaan; • Waarde mag niet lager zijn dan 2010; bovengrens is 2050
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Optioneel
Beschrijving	

	Jaar waarop de geometrische representatie van het maatregelgebied betrekking heeft.
	Belang
	Bij een gefaseerde uitvoering van een maatregel kan het voorkomen dat uitvoeringsgebieden per fase worden ingetekend en geregistreerd. Om deze fasering te kunnen herleiden, kunnen de verschillende geo-objecten worden voorzien van een jaar.
	Nadere toelichting
	Afhankelijk van het typeGebied van het betreffende geo-object, representeert het jaar het volgende: • bij typeGebied 'Zoekgebied' of 'Effectgebied': het jaar waarin het betreffende geo-object is ingetekend;

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**geometrie**
Attribuutnaam (communicatie)	Geometrische representatie
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie ▶ geometrie
Gegevenstype	Polygoon (enkelvoudig)
Domein en/of restricties	• Coördinatensysteem RD_NEW (EPSG:28992) • Zie voor details het 'GLP Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens'.
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Geometrische representatie van het maatregelgebied.	
Belang	
Het vastleggen van geografische gegevens met behulp van GIS resulteert tot een uitwisselbare en uniforme registratie. Ook is het beter mogelijk om maatregelen grafisch weer te geven.	
Nadere toelichting	
Zie voor details het 'Gegevensleveringsinstructie Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens'	

7.2 Attributen van de deelmaatregel

Object	
Objectnaam (technisch)	**deelmaatregel**
Objectnaam (communicatie)	Deelmaatregel(en)
Beschrijving	Tweede niveau van een natuurmaatregel dat informatie beschrijft op uitvoeringsniveau.
Kardinaliteit	0..n
Optionaliteit	Optioneel
Nadere toelichting	Het komt vaak voor dat een hoofdmaatregel (beleidsmatig) wordt gerealiseerd binnen meerdere projecten. Deze deelprojecten kunnen daardoor verschillen in voortgang, maatregellocaties, uitvoerder(s), etc. Om bij deze praktijk aan te sluiten vallen attributen die raken aan uitvoering onder het object deelmaatregel, waarbij de hoofdmaatregel kan bestaan uit meer dan één deelmaatregel. Echter, dezelfde deelmaatregel kan niet worden gekoppeld aan meer één hoofdmaatregel. Gegevens over de uitvoering zijn niet altijd voorhanden, bijvoorbeeld omdat deze informatie nog moet worden uitgewerkt. Daarom bestaat er initieel geen verplichting voor het registreren van een deelmaatregel binnen een hoofdmaatregel. Echter, wanneer er één of meer deelmaatregel(en) worden aangemaakt, zijn er wel een aantal attributen die verplicht moeten aangeleverd binnen deze deelmaatregel. Het uitgangspunt bij de keuze om een hoofdmaatregel uit te splitsen in 1 of meer deelmaatregelen is als volgt: wanneer het uitvoeringsdeel van de maatregel uit meer dan 1 deelproject bestaat, waarin naar verwachting ieder deelproject een eigen uitvoeringstatus (dus voortgang) heeft, registreer dan deze deelprojecten als aparte deelmaatregelen.

7.2.1 Algemene attributen

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**deelmaatregelCode**
Attribuutnaam (communicatie)	Deelmaatregelcode
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ deelmaatregelCode
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Maximale lengte 180 karakters;

		• Geadviseerde karakters: alleen hoofdletters, kleine letters, cijfers, _, - en #; • Deelmaatregelcode is uniek per bestuursorgaan • Deelmaatregelcode mag niet ook een maatregelcode zijn
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	1
	Optionaliteit	Verplicht[3]
	Beschrijving	
	Unieke identificatiecode voor de deelmaatregel.	
	Belang	
	Het is belangrijk om de verschillende natuurmaatregelen te kunnen onderscheiden en herkennen met behulp van één unieke maatregelcode die centraal opvraagbaar is. Deze identificatiecode moet door computers kunnen worden uitgelezen ('machine-readable') en kent daarom eisen rond maximale lengte en toegestane karakters. Naar Maatregelcode kan worden verwezen vanuit meerdere documenten of registraties (zoals subsidies of plandocumenten), zodat altijd duidelijk is dat het om dezelfde maatregel gaat.	
	Handreiking voor opbouw	
	Bestuursorganen zijn vrij de deelmaatregelcode te definiëren mits wordt voldaan aan de genoemde restricties, zodat aangesloten kan worden bij bestaande interne registraties. Het is aan te raden om in de deelmaatregelcode een verwijzing op te nemen naar de hoofdmaatregel(code). Geadviseerd wordt om de volgende opbouw aan te houden: G157_M23-A' (maatregel 23 uit Natura 2000-gebied 157 (Geuldal), deelmaatregel A.	

Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**deelmaatregelNaam**
	Attribuutnaam (communicatie)	Deelmaatregelnaam
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ deelmaatregelNaam
	Gegevenstype	String
	Domein en/of restricties	• Maximale lengte 200 karakters;
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Korte naam van de deelmaatregel zoals door het Bestuursorgaan gehanteerd wordt.	
	Belang	
	Doel van de deelmaatregelnaam is een (voor mensen) herkenbare naam. Dit sluit aan bij de deelmaatregelcode, die gericht is op een 'machine-readable' identificatie.	
	Nadere toelichting	
	Bestuursorganen hebben meestal een eigen systematiek voor de naamgeving van maatregelen. Deze systematiek kan hier overgenomen worden. Hoewel Deelmaatregelnaam in tegenstelling tot de Deelmaatregelcode niet uniek hoeft te zijn, wordt dit wel geadviseerd. In het algemeen is het zo dat een naam wordt aangemaakt aan het begin van een maatregel en niet wordt aangepast in de loop van de tijd. Niet alle details zullen in dat stadium al duidelijk zijn. Een Deelmaatregelnaam	

[3] 'Verplicht' is in deze context gedefinieerd als 'verplicht' binnen het object deelmaatregel (dat zelf geen technische verplichting kent).

hoeft daarom niet volledig te zijn, detailinformatie kan worden geregistreerd in de andere attributen. De naam moet vooral gericht zijn op herkenbaarheid.
Handreiking voor opbouw
Als een systematiek voor de naamgeving van maatregelen ontbreekt, wordt geadviseerd om elementen in de naam op te nemen waaruit blijkt waarin de deelmaatregel verschilt van een andere deelmaatregel onder dezelfde hoofdmaatregel (bijvoorbeeld de naam van de uitvoerder). Het is niet nodig om elementen die al benoemd zijn bij de maatregelnaam van de hoofdmaatregel te herhalen.

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**maatregeltype**
Attribuutnaam (communicatie)	Maatregeltype
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ maatregeltype
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst maatregeltype
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Categorie-indeling die aangeeft welk soort ingreep of beleidsactie wordt ingezet om natuurdoelen te realiseren.	
Belang	
Voor de verschillende maatregeltypen geldt dat andersoortige informatie relevant is. De selectie van een maatregeltype is daarmee een belangrijk middel om alleen voor dit maatregeltype relevante attributen uit te vragen. Daarnaast kan het maatregeltype in combinatie met bestuurlijke status en uitvoeringstatus gebruikt worden voor meer inzicht in de voortgang van Natuurherstel in bredere zin. Als bekend is welke maatregeltypes minder voortgang kennen dan andere, kan hier op worden gestuurd.	
Nadere toelichting	
Voor maatregeltypen worden er drie hoofdtypen onderscheiden: maatregelen primair gericht op (1) fysieke ingrepen, (2) beleidsmatige regels of besluiten, en (3) onderzoek of monitoring. *Fysieke ingrepen* Onder het eerste hoofdtype vallen de volgende vier maatregeltypen: • ‘Aanvullend beheer – Doorlopend’; • ‘Aanvullend beheer – Niet doorlopend’; • ‘Inrichting – Eenvoudig’; • ‘Inrichting – Complex’. Er is sprake van aanvullend beheer wanneer maatregelen het karakter hebben van regulier natuurbeheer, maar wanneer het reguliere beheer (vaak gefinancierd vanuit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap, SNL) niet voldoende is om de VHR-doelen binnen bereik te houden. Er is dan aanvullend beheer nodig. Deze maatregelen worden doorgaans vastgesteld in een Natura 2000-beheerplan. Er wordt onderscheid gemaakt tussen niet-doorlopend (eenmalig) en doorlopend (cyclisch) aanvullend beheer. In het laatste geval kan de cyclus verder worden gespecificeerd onder *cycliciteit*. Inrichtingsmaatregelen zijn ingrepen dat aanvullend beheer overstijgt. Voorbeelden zijn ingrepen in de hydrologie, het kappen van bos of het omvormen van landbouwgrond. Inrichting is ‘eenvoudig’ wanneer er geen bestuurlijke besluitvorming (Rijk, provincie, gemeenten, waterschap,	

	etc.) en/of grondverwerving nodig is (geweest). Het valt onder 'complex' wanneer dit wel het geval is. *Beleidsmaatregelen* Er is sprake van een 'beleidsmaatregel' wanneer deze is gericht op nieuw of aangepast beleid of regelgeving en er geen of weinig fysieke ingrepen nodig zijn. Voorbeelden hiervan zijn een aangepast peilbesluit ten behoeve van VHR-doelstellingen, of zonering van toegang. *Onderzoek en monitoring* Onder het laatste hoofdtype vallen de maatregeltypen 'onderzoek' en 'monitoring'. Hoewel de activiteiten ten behoeve deze maatregeltypen vaak veel overlap hebben, richt 'onderzoek' zich primair op het beantwoorden van een onderzoeksvraag (nieuwe kennis), terwijl 'monitoring' gericht is op toestand en/of trend van een parameter door middel van een vastgesteld protocol (zoals het voorkomen van een soort). Bij twijfel tussen de twee is 'onderzoek' doorgaans het meest passend, omdat dit begrip breder is (monitoring kan bijvoorbeeld onderdeel zijn van een onderzoek). Doorgaans zullen verschillende deelmaatregelen behorend bij dezelfde hoofdmaatregel vallen onder hetzelfde maatregeltype. Echter, het is technisch mogelijk om hier verschillende maatregeltypen te kiezen. Dit geldt bijvoorbeeld in situaties waarin een hoofdmaatregel in een Natura 2000-beheerplan weinig concreet is. In een uitwerking kan er dan sprake zijn van een duidelijk onderscheid tussen onderzoek en een fysieke ingreep. Wanneer dit onderzoek duidelijk los staat van de uitvoering, kan er worden gekozen om dit uit te splitsen in twee deelmaatregelen met eigen uitvoeringstatus. Echter, als het onderzoek meer het karakter heeft van planvorming ten behoeve van de fysieke ingreep, kan dit het best worden geregistreerd binnen hetzelfde maatregeltype onder de uitvoeringstatus 'Planvorming'.

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**uitvoeringstatus**
Attribuutnaam (communicatie)	Uitvoeringstatus
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ uitvoeringstatus
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst uitvoeringstatus
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Huidige fase van uitvoering van de deelmaatregel.	
Belang	
Het voor verschillende rapportages belangrijk om inzicht te krijgen in welke fase een maatregel zich bevindt. Met de periodieke levering van de huidige uitvoeringstatus kan zicht worden verkregen over de voortgang en voortgangsknelpunten in bredere zin.	
Nadere toelichting	
Binnen de uitvoering van de deelmaatregel kunnen verschillende fases worden onderscheiden. De fase waarin de deelmaatregel zich bevindt op moment van registreren kan worden geregistreerd met de volgende uitvoeringstatussen: • 'Planvorming' ○ hierbij worden maatregelen geconcretiseerd in voorbereiding op de uitvoering; • 'In realisatie'	

	○ hierin worden maatregelen gerealiseerd (meestal fysiek in het veld, maar bij monitorings-, onderzoeks- of beleidsmaatregelen kan dit ook bureauwerk zijn) • 'In overgangsbeheer' ○ Bij sommige ingrepen is nazorg (ook wel nabeheer) nodig na de realisatie, denk aan het verwijderen van opslag na het kappen van een bos. Overgangsbeheer is daarmee het beheer tussen de realisatiefase en het regulier natuurbeheer. Deze uitvoeringstatus is niet voor elke ingreep van toepassing. • 'Afgerond' ○ Wanneer de maatregel inclusief overgangsbeheer is afgerond. Doorgaans zal binnen het maatregelgebied het reguliere natuurbeheer worden opgepakt. ○ Bij 'Afgerond' wordt verder onderscheid gemaakt tussen 'Afgerond (voor 1 jan 2026)' of 'Afgerond (na 1 jan 2026)'. Onderscheid tussen beide is van belang omdat maatregelen die afgerond zijn na 1 januari 2026 voorzien moeten worden van GIS-data. • 'Vervallen' ○ Soms wordt besloten een maatregel tussentijds te laten vervallen, bijvoorbeeld als tijdens de planvorming blijkt dat de beoogde maatregel niet haalbaar of afdoende financieel gedekt is. Ook kan het voorkomen dat er tijdens de realisatie knelpunten ontstaat waardoor de maatregel niet kan worden afgerond. Een maatregel kan worden geregistreerd onder 'vervallen' als verwacht wordt dat deze in de toekomst niet meer zal worden afgerond. Wanneer er sprake is vertraging, kan de huidige uitvoeringstatus worden gehandhaafd. Om goed zicht te houden op de voortgang van de maatregel wordt geadviseerd de uitvoeringstatus minimaal 1x per jaar te updaten.

7.2.2 Attributen met betrekking tot uitvoering

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**omvangHectaren**
Attribuutnaam (communicatie)	Omvang hectaren
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ omvangHectaren
Gegevenstype	Numeric
Domein en/of restricties	• Alleen numerieke waarde toegestaan; • Waarde mag niet negatief zijn; • Kleinst mogelijke waarde is 0, geen bovengrens; • Nauwkeurigheid maximaal 4 cijfers achter de komma (de eerstvolgende minimumoppervlakte na 0 m^2 is dus 1 m^2).
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • [Uitvoeringstatus = 'Afgerond (na 1 jan 2026)', ***OF*** • Uitvoeringstatus = 'Afgerond (vóór 1 jan 2026)'], • ***&*** • [Maatregeltype = 'Aanvullend Beheer - Doorlopend', ***OF***

		• Maatregeltype = 'Aanvullend Beheer - Niet doorlopend', ***OF*** • Maatregeltype = 'Inrichting - Eenvoudig', ***OF*** • Maatregeltype = 'Inrichting – Complex']
	Beschrijving	
	Oppervlakte van de deelmaatregel in hectaren.	
	Belang	
	Het is van belang om de maatregel te kunnen kwantificeren, zodat een inschatting kan worden gemaakt van de schaalgrootte. Om optelbaarheid van verschillende maatregelen te kunnen garanderen, worden alle maatregelen uitgedrukt in dezelfde eenheid (hectaren).	
	Nadere toelichting	
	Uitgangspunt voor het bepalen van de oppervlakte van de maatregel is het gebied waarin *directe* effecten op de omgevingscondities zijn te verwachten door de maatregel ten behoeve van de gestelde VHR-doelstelling (zie ook *vhrDoelstelling*). Bij fysieke maatregelen zoals plaggen is dit de oppervlakte van het uitvoeringsgebied. Bij andere ingrepen zoals hydrologische maatregelen is dit vaak moeilijker te bepalen. Ga hierbij zoveel mogelijk uit van de uitvoeringsgebieden, bij het dempen van sloten is dit bijvoorbeeld het oppervlak van deze demping. Alleen wanneer evident een direct effect te verwachten is van zo'n hydrologische ingreep op een specifiek deel oppervlaktewater (denk aan het realiseren van een stuw waarbij voor een specifiek deel van het oppervlaktewater een ander peil te verwachten is), kan worden gerekend met het oppervlak van dit deel van het oppervlaktewater. Gezien de mogelijke complexiteit in de praktijk, wordt de beoordeling van de omvang gezien als 'expert-judgement'. Ga bij maatregelen met meervoudige puntlocaties uit van het gehele gebied waarin deze locaties zich bevinden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bestrijding van Amerikaanse vogelkers. De oppervlakte van het gehele gebied is hierbij maatgevend en niet de locaties van de individuele bomen. Indien gewenst kan het aantal bomen in dit voorbeeld worden geregistreerd onder het object *technischeRealisatie*. Wanneer er geen oppervlakten bekend zijn maar wel lengtes, kunnen oppervlaktes worden berekend door uit te gaan van een minimale breedte van 1 meter (de lengte in meter moet dus met 1 worden vermenigvuldigd om het aantal m^2 te bereken, vervolgens moet dit worden omgerekend naar hectaren door te delen door 10 000). De registratie van natuurmaatregelen zal in de toekomst steeds verder worden verrijkt met GIS-gegevens (zie ook *Attributen met geografische gegevens*). Het is daarom denkbaar dat het attribuut *omvangHectaren* in de toekomst komt te vervallen.	

Object		
Objectnaam (technisch)		**technischeRealisatie**
Objectnaam (communicatie)		Technische Realisatie
Beschrijving		Aanvullende kengetallen van de deelmaatregel
Kardinaliteit		0..n
Optionaliteit		Optioneel
Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**omvang**
	Attribuutnaam (communicatie)	Omvang technische realisatie
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ technischeRealisaties ▶ omvang

Gegevenstype	Numeric
Domein en/of restricties	• Alleen numerieke waarde toegestaan; • Waarde mag niet negatief zijn; • Kleinst mogelijke waarde is 0, geen bovengrens; • Nauwkeurigheid maximaal 4 cijfers achter de komma.
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Omvang of het aantal behorend bij *Eenheid technische realisatie*.	
Belang	
In sommige gevallen is het aantal hectaren niet toereikend om de omvang van een bepaalde maatregel te beschrijven. In dat geval kan dit attribuut gebruikt worden om andere grootheid te registreren (in combinatie met *Eenheid technische realisatie*).	
Nadere toelichting	
eenheid en *omvang technischeRealisatie* kan optioneel en aanvullend ten opzichte het aantal hectaren worden aangeleverd. Een voorbeeld hierbij is bij het plaatsen van nestkasten. Naast de verplichte omvang in hectaren, kan hier bijvoorbeeld het aantal (waarbij de *eenheid* wordt gekoppeld aan 'stuks').	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**eenheid**
Attribuutnaam (communicatie)	Eenheid technische realisatie
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ technischeRealisaties ▶ eenheid
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst TechnischeRealisatie
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht
Beschrijving	
Eenheid behorend bij *Omvang technische realisatie*.	
Belang	
In sommige gevallen is het aantal hectaren niet toereikend om de omvang van een bepaalde maatregel te beschrijven. In dat geval kan dit attribuut gebruikt worden om andere eenheid te registreren (in combinatie met *omvang technische realisatie*).	
Nadere toelichting	
eenheid en *omvang technischeRealisatie* kan optioneel en aanvullend ten opzichte het aantal hectaren worden aangeleverd. Een voorbeeld hierbij is bij het plaatsen van nestkasten. Naast de verplichte omvang in hectaren, kan hier bijvoorbeeld de *eenheid* 'stuks' worden geselecteerd (waarbij de *omvang* het aantal stuks weergeeft).	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**activiteit**
Attribuutnaam (communicatie)	Maatregelactiviteit(en)
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ activiteit
Gegevenstype	String

Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijstMaatregelActiviteit
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1..n
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Actie die nodig is voor het in stand houden, herstellen, of verbeteren van habitattypen, populaties en leefgebieden van soorten, met als doel om het habitattype of de soort in gunstige staat van instandhouding te brengen (Mathijssen & Jongbloed, 2024).	
Belang	
Voor de optelbaarheid van maatregelen is het van belang dat de maatregelactiviteiten op een uniforme wijze worden geregistreerd. Maatregelactiviteiten zijn daarom gerubriceerd in een gestandaardiseerde codelijst (Mathijssen & Jongbloed, 2024). De registratie van Maatregelactiviteiten voorzien in verschillende rapportage-behoeften (MESN- en EU-rapportages zoals SDF).	
Nadere toelichting	
De codelijst Maatregelactiviteit is gebaseerd op de maatregellijst van de WUR (Mathijssen & Jongbloed, 2024). In deze publicatie wordt gerefereerd naar 'maatregel'. Omdat deze definitie verschilt van de definitie van maatregel in dit datamodel, wordt hier de term 'maatregelactiviteit' gebruikt. Net zoals bij *drukfactor,* kunnen ingevoerde maatregelactiviteiten binnen het datamodel worden doorgekoppeld naar maatregelactiviteit-varianten die aansluiten bij specifieke rapportages. Een voorbeeld hiervan is de vertaling naar de Engelstalige maatregelactiviteiten ('measures') die worden gebruikt in diverse EU-rapportages. De aangeboden maatregelactiviteiten verschillen in schaalniveau. Twee maatregelactiviteiten sluiten elkaar daarom niet altijd noodzakelijkerwijs uit (ze zijn niet 'mutually exclusive'). Zo kan bijvoorbeeld 'dempen sloten' (C02) onderdeel zijn van 'waterdynamiek herstel' (E01). In dergelijke gevallen is het geoorloofd om beide maatregelactiviteiten te selecteren.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**contractor**
Attribuutnaam (communicatie)	Contractor(s)
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ contractor
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijstContractor
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..n
Optionaliteit	Optioneel
Beschrijving	
Naam van de uitvoerder aan wie het betrokken bestuursorgaan de uitvoering heeft uitbesteed.	
Belang	
Veel natuurmaatregelen worden uitgevoerd door een externe organisatie, waardoor detailinformatie over de uitvoering primair bekend is binnen deze organisatie. Het is daarom van belang om te kunnen herleiden wie de contractor van een specifieke maatregel is.	
Nadere toelichting	

	Vaak is de contractor de terreinbeherende-organisatie (TBO) die het natuurgebied beheert. De codelijst bevat daarom de namen van de meest voorkomende TBO's. Als een TBO niet voorkomt in de codelijst kan 'Terreinbeheerders overig' worden gekozen. Andere mogelijke contractors, zoals waterschappen, gemeenten, adviesbureau's, etc, hoeven niet te worden gespecificeerd en zijn als groep opgenomen in de codelijst. Omdat de precieze relaties tussen uitvoerder en opdrachtgever verschillen tussen bestuursorganen, mag het begrip 'contractor' ruim worden geïnterpreteerd. Ook als er strikt genomen geen sprake is van een contract, maar bijvoorbeeld van een subsidieverlening of als de TBO een tussenpartij is tussen opdrachtgever en aannemer, wordt geadviseerd zoveel mogelijk de TBO te registreren als contractor.

Object	
Objectnaam (technisch)	**cycliciteit**
Objectnaam (communicatie)	Cycliciteit
Beschrijving	Indicatie of een maatregel een cyclisch karakter heeft. Alleen als de actie telkens op dezelfde manier en met een frequentie plaatsvindt, geldt deze als cyclisch.
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • Maatregeltype = 'Aanvullend Beheer - Doorlopend'
Belang	Veel natuurmaatregelen hebben een cyclisch karakter. Om inschattingen te kunnen maken over bijvoorbeeld effectiviteit is daarom inzicht nodig over de frequentie en looptijd van deze cycliciteit.
Nadere toelichting	De cycliciteit wordt beschreven met behulp van vijf attributen (zie attribuutbeschrijvingen hieronder). De combinatie van deze attributen is te lezen als: indien isCyclisch = WAAR: • [aantal] x per [lengte] [tijdEenheid] voor een looptijd van [looptijdJaar] jaar. Bijvoorbeeld: een maatregel wordt 9 maal uitgevoerd over een periode van 3 jaar (dus elke 4 maanden), dan kan dat worden geregistreerd op de volgende manier: • *isCyclisch* = WAAR • *aantal* = 9 • *lengte* = 4 • *tijdEenheid* = 'maand' • *looptijdJaar* = 3
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**isCyclisch**
Attribuutnaam (communicatie)	Cyclisch?
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ cycliciteit ▶ isCyclisch

Gegevenstype	Boolean
Domein en/of restricties	n.v.t.
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Indicatie of een maatregel een cyclisch karakter heeft. Alleen als de actie telkens op dezelfde manier en met een frequentie plaatsvindt, geldt deze als cyclisch.	
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**aantal**
Attribuutnaam (communicatie)	Aantal cycli
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ cycliciteit ▶ aantal
Gegevenstype	Numeric (integer)
Domein en/of restricties	• Alleen gehele getallen toegestaan; • Waarde mag niet negatief zijn; • Kleinst mogelijke waarde is 1, geen bovengrens
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • isCyclisch = WAAR
Beschrijving	
Aantal cycli dat de maatregel uitgevoerd wordt.	
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**lengte**
Attribuutnaam (communicatie)	Lengte cyclus
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ cycliciteit ▶ lengte
Gegevenstype	Numeric (integer)
Domein en/of restricties	• Alleen gehele getallen toegestaan; • Waarde mag niet negatief zijn; • Kleinst mogelijke waarde is 1, geen bovengrens
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • isCyclisch = WAAR
Beschrijving	
De lengte van één cyclus van de cyclische maatregel.	
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**tijdeenheid**
Attribuutnaam (communicatie)	Tijdeenheid van lengte cyclus
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ cycliciteit ▶ tijdeenheid
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijstCyclischTijdeenheid
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien:

		• isCyclisch = WAAR
	Beschrijving	
	De tijdseenheid behorend bij de lengte van de maatregelcyclus.	
Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**looptijdJaar**
	Attribuutnaam (communicatie)	Looptijd in jaar
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ cycliciteit ▶ looptijdJaar
	Gegevenstype	Numeric
	Domein en/of restricties	• Alleen numerieke waarde toegestaan; • Waarde mag niet negatief zijn; • Kleinst mogelijke waarde is 0,001; geen bovengrens; • Nauwkeurigheid maximaal 3 cijfers achter de komma.
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	0..1
	Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • isCyclisch = WAAR
	Beschrijving	
	Totale looptijd van de cyclische natuurmaatregel in jaren.	

7.2.3 Attributen met geografische gegevens (deelmaatregel)

Object	
Objectnaam (technisch)	**geometrie**
Objectnaam (communicatie)	Maatregelgeometrie deelmaatregel
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie
Beschrijving	Geografische gegevens van de deelmaatregel
Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	Conditioneel verplicht. Verplicht indien: • Uitvoeringstatus = ‘Afgerond (na 1 jan 2026)’ Wanneer de verplichting geldt, moet er minimaal één ‘Zoekgebied’, ‘Plangebied’ of ‘Uitvoeringsgebied’ (ofwel via hoofdmaatregel of deelmaatregel) worden geregistreerd.
Belang	Om toekomstbestendig natuurmaatregelen te kunnen registreren en effecten met behulp van natuurmonitoringsgegevens te analyseren en/of ramen, is het belangrijk dat zo nauwkeurig mogelijk geregistreerd wordt waar de maatregel plaatsvindt.
Nadere toelichting	Zie voor uitgebreidere toelichting over de registratie en aanlevering het ‘GLP Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens’.
Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**typeGebied**

Attribuutnaam (communicatie)	Gebiedstype
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie ▶ typeGebied
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	• Domeinwaarden uit codelijst: codelijst typegebied • Binnen een deelmaatregel kan alleen het typeGebied 'plangebied', 'uitvoeringsgebied' of 'effectgebied' worden geregistreerd
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	Verplicht[3]
Beschrijving	
Karakterisatie van de geometrische representatie van het maatregelgebied.	
Belang	
Het is van belang om te kunnen duiden wat een ingetekend GIS-object voorstelt. Met vier gedefinieerde gebiedstypen (waarvan er drie kunnen worden geregistreerd onder een deelmaatregel, zie toelichting) kan dit worden bewerkstelligd.	
Nadere toelichting	

De verschillende gebiedstypen die kunnen worden geregistreerd bij een deelmaatregel zijn:
• Plangebied
  ○ Beoogd maatregelgebied zoals ingetekend in de fase waarin de maatregel wordt uitgewerkt. Plangebieden hebben een veel groter detailniveau dan zoekgebieden en worden bijvoorbeeld opgesteld als instructie richting de uitvoering;
• Uitvoeringsgebied
  ○ Maatregelgebied zoals ingetekend op basis van daadwerkelijke uitgevoerde werkzaamheden. Over het algemeen zal het uitvoeringsgebied grotendeels overeenkomen met het plangebied. Praktische zaken in de uitvoering kunnen leiden tot verschillen;
• Effectgebied
  ○ Verwacht gebied waarop de maatregel invloed heeft. Vaak komt dit overeen met het maatregelgebied (bijvoorbeeld bij plaggen), maar soms wijkt dit af (bijvoorbeeld bij hydrologische maatregelen). Het effectgebied is altijd optioneel (zie paragraaf verplichting), maar hoeft alleen aangeleverd te worden als het verwachte effectgebied afwijkt van het plan- of uitvoeringsgebied.
 	
Bij cyclische maatregelen (maatregeltype 'Aanvullend beheer – doorlopend' & isCyclisch is WAAR), waarbij het Uitvoeringsgebied steeds hetzelfde is, is het niet nodig om voor elke cyclus een nieuw Uitvoeringsgebied aan te leveren. Wanneer die gebieden verschillen in de verschillende cycli, wordt dit wel aangeraden (zie ook attribuut jaar om deze te onderscheiden).	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**jaar**
Attribuutnaam (communicatie)	Aantal jaar
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie ▶ jaar
Gegevenstype	Numeric (integer)
Domein en/of restricties	• Alleen gehele getallen toegestaan; • Waarde mag niet lager zijn dan 2010; bovengrens is 2050
Invoer	Via aanlevering
Kardinaliteit	0..1

	Optionaliteit	Optioneel
	Beschrijving	
	Jaar waarop de geometrische representatie van het maatregelgebied betrekking heeft.	
	Belang	
	Bij een gefaseerde uitvoering van een maatregel kan het voorkomen dat uitvoeringsgebieden per fase worden ingetekend en geregistreerd. Om deze fasering te kunnen herleiden, kunnen de verschillende geo-objecten worden voorzien van een jaar.	
	Nadere toelichting	
	Afhankelijk van het typeGebied van het betreffende geo-object, representeert het jaar het volgende: • bij typeGebied 'Plangebied' of 'Effectgebied': het jaar waarin het betreffende geo-object is ingetekend; • bij typeGebied 'Uitvoeringsgebied': het jaar (of bij een periode van meer dan één jaar het laatste jaar) waarin de uitvoering van het gebied van het betreffende geo-object heeft plaatsgevonden	
Attribuut		
	Attribuutnaam (technisch)	**geometrie**
	Attribuutnaam (communicatie)	Geometrische representatie
	Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ geometrie ▶ geometrie
	Gegevenstype	Polygoon (enkelvoudig)
	Domein en/of restricties	• Coördinatensysteem RD_NEW (EPSG:28992) • Zie voor details het 'GLP Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens'.
	Invoer	Via aanlevering
	Kardinaliteit	1
	Optionaliteit	Verplicht[3]
	Beschrijving	
	Geometrische representatie van het maatregelgebied.	
	Belang	
	Het vastleggen van geografische gegevens met behulp van GIS resulteert tot een uitwisselbare en uniforme registratie. Ook is het beter mogelijk om maatregelen grafisch weer te geven.	
	Nadere toelichting	
	Zie voor details het 'Gegevensleveringsinstructie Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens'.	

8. Automatisch gekoppelde attributen

Naast attributen die moeten worden aangeleverd zijn er enkele attributen die bepaald (kunnen) worden op basis van de aangeleverde informatie. Deze koppeling voert het systeem automatisch uit door de aangeleverde data te koppelen aan brontabellen die zijn opgenomen in het datamodel. Deze tabellen zijn samen met de betrokken partijen vastgesteld voor de totstandkoming van dit datamodel. Hieronder volgt een beschrijving van deze attributen.

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**IsStikstofgerelateerd**
Attribuutnaam (communicatie)	Stikstofgerelateerd
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ IsStikstofgerelateerd
Gegevenstype	Boolean
Domein en/of restricties	*nvt*
Invoer	Automatisch bepaald op basis van aangeleverde gegevens
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	*nvt*
Beschrijving	
Indicatie of een maatregel stikstofgerelateerd is.	
Belang	
Dit attribuut is nodig om te bepalen of geregistreerde maatregelen binnen de scope van sommige rapportages vallen. Of een maatregel stikstofgerelateerd is, is daarbij een belangrijke parameter.	
Nadere toelichting	
Een maatregel is stikstofgerelateerd als wordt voldaan aan het volgende criterium: • De maatregel is gericht op één of meer habitattype(n), VHR-soort(en) met bijhorende leefgebiedtype(n) met WAV-gevoeligheidsklasse ‘zeer gevoelig’ of ‘gevoelig’. • Voor de koppeling tussen leefgebieden en VHR-soorten wordt de koppeltabel gebruik van Aerius Monitor (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2025). De WAV-klassen worden berekend op basis van kritische depositiewaarden (KDW). Huidige bron: “Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000 : Herziening 2023” (Wamelink et al., 2023). Deze lijst specificeert soms habitattypen in subtypen (bijvoorbeeld H3140az en H3140hz). Omdat deze subspecificering niet aanwezig is in het datamodel NM, wordt in dergelijke gevallen gerekend met de meest gevoelige WAV-klasse (in dit geval is H3140 ‘zeer gevoelig’).	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**bestuursorgaanVoortouwnemer**
Attribuutnaam (communicatie)	Bestuursorgaan voortouwnemer
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ bestuursorgaanVoortouwnemer
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	Domeinwaarden uit codelijst: codelijst bestuursorgaan
Invoer	Automatisch bepaald op basis van aangeleverde gegevens

Kardinaliteit	0..1
Optionaliteit	*nvt*
Beschrijving	
Voortouwnemer in formele zin van het Natura 2000-gebied waar de maatregel op gericht is.	
Belang	
Binnen de Nederlandse Natura 2000-systematiek kent elk Natura 2000-gebied één voortouwnemer (in formele zin) en één of meerdere bevoegde gezagen. Deze rollen zijn vastgelegd in het aanwijzingsbesluit van het betreffende gebied (Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 2013). Het bestuursorgaan dat de maatregel uitvoert is echter niet noodzakelijkerwijs ook voortouwnemer (zie ook attribuut Budgethoudend bestuursorgaan). Voor voortouwnemers is echter wel van belang inzage te hebben op (de status van) maatregelen in hun gebieden. Met het expliciet maken van de rol voortouwnemer binnen een maatregel, kan deze inzage gemakkelijker worden ingericht.	
Nadere toelichting	
Het begrip voortouwnemer wordt hier gebruikt in formele zin (zie ook *Definities*). Koppeling van het Bestuursorgaan voortouwnemer aan de maatregel wordt gedaan op basis van het attribuut Natura 2000-gebied waarop de maatregel gericht is. Elk Natura 2000-gebied is gekoppeld aan een vastgestelde voortouwnemer (Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 2013). Als er geen Natura2000-gebied is geselecteerd (bijvoorbeeld omdat de Ruimtelijke status buiten Natura 2000 is), wordt er geen waarde aan Bestuursorgaan voortouwnemer gekoppeld.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**bestuursorgaanMedebevoegdGezag**
Attribuutnaam (communicatie)	Bestuursorgaan (mede)bevoegd gezag
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ bestuursorgaanMedebevoegdGezag
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	Domeinwaarden uit codelijst: codelijst bestuursorgaan
Invoer	Automatisch bepaald op basis van aangeleverde gegevens
Kardinaliteit	0..n
Optionaliteit	*nvt*
Beschrijving	
(Mede)bevoegde gezag van het Natura 2000-gebied waar de maatregel op gericht is.	
Belang	
Binnen de Nederlandse Natura 2000-systematiek kent elk Natura 2000-gebied één voortouwnemer (in formele zin) en één of meerdere bevoegde gezagen. Deze rollen zijn vastgelegd in het aanwijzingsbesluit van het betreffende gebied (Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 2013). Het bestuursorgaan dat de maatregel uitvoert is echter niet noodzakelijkerwijs ook altijd voortouwnemer (zie ook attribuut Budgethoudend bestuursorgaan) of (mede)bevoegd gezag. Voor voortouwnemers en (mede)bevoegde gezagen is echter wel van belang inzage te hebben op (de status van) maatregelen in hun gebieden. Met het expliciet maken van de rol (mede)bevoegd gezag binnen een maatregel, kan deze inzage gemakkelijker worden ingericht.	
Nadere toelichting	

	Koppeling van het Bestuursorgaan (mede)bevoegd gezag aan de maatregel wordt gedaan op basis van het attribuut Natura 2000-gebied waarop de maatregel gericht is. Elk Natura 2000-gebied is gekoppeld aan een vastgestelde (mede)bevoegd gezag (Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, 2013). Als er geen Natura 2000-gebied is geselecteerd (bijvoorbeeld omdat de Ruimtelijke status buiten Natura 2000 is), wordt er geen waarde aan Bestuursorgaan (mede)bevoegd gezag gekoppeld.

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**maatregelCodeEU**
Attribuutnaam (communicatie)	Maatregelcode EU
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ maatregelCodeEU
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	Zie maatregelCode
Invoer	Automatisch bepaald op basis van aangeleverde gegevens
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	*nvt*
Beschrijving	
Landelijk en Europees unieke maatregelcode die voldoen aan de syntax van de Natuurherstelverordening.	
Belang	
Maatregelcodes geregistreerd in het datamodel zijn uniek per bestuursorgaan. Om landelijke en Europese uniciteit te borgen worden aan deze maatregelcodes prefixen toegevoegd.	
Nadere toelichting	
De *maatregelCodeEU* is als volgt opgebouwd: • de ISO 3166-1 alpha-2 landcode (voor Nederland is dit 'NL'); • de (tweecijferige) code van het bestuursorgaan (zie codelijst Codelijst Bestuursorgaan); • één underscore ('_'); • de maatregelCode (met conversie van kleine letters naar hoofdletters, en het vervangen van andere symbolen dan '-' door '-') Voor de (fictieve) maatregelCode 'G157-M23' van de provincie Limburg, zou de *maatregelCodeEU* zijn: 'NL31_ G157-M23'.	

Attribuut	
Attribuutnaam (technisch)	**deelmaatregelCodeEU**
Attribuutnaam (communicatie)	Deelmaatregelcode EU
Hiërarchie	hoofdmaatregel ▶ deelmaatregel ▶ deelmaatregelCodeEU
Gegevenstype	String
Domein en/of restricties	Zie deelmaatregelCode
Invoer	Automatisch bepaald op basis van aangeleverde gegevens
Kardinaliteit	1
Optionaliteit	*nvt*
Beschrijving	
Landelijk en Europees unieke deelmaatregelcode die voldoen aan de syntax van de Natuurherstelverordening.	
Belang	

	Deelmaatregelcodes geregistreerd in het datamodel zijn uniek per bestuursorgaan. Om landelijke en Europese uniciteit te borgen worden aan deze deelmaatregelcodes prefixen toegevoegd.
	Nadere toelichting
	De *deelmaatregelCodeEU* is als volgt opgebouwd: • de ISO 3166-1 alpha-2 landcode (voor Nederland is dit 'NL'); • de (tweecijferige) code van het bestuursorgaan (zie codelijst Codelijst Bestuursorgaan); • één underscore ('_'); • de deelmaatregelCode (met conversie van kleine letters naar hoofdletters, en het vervangen van andere symbolen dan '-' door '-'). Voor de (fictieve) deelmaatregelCode 'G157-M23-A' van de provincie Limburg, zou de *maatregelCodeEU* zijn: 'NL31_ G157-M23-A'.

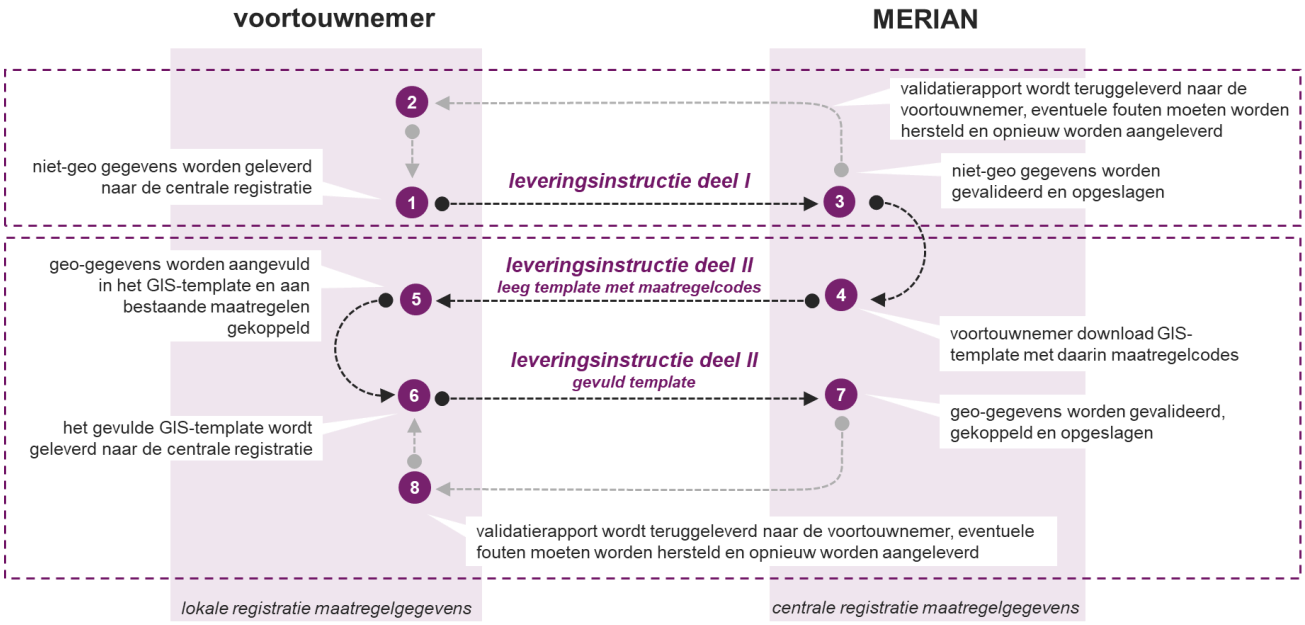
9. Gegevensleveringsinstructies en validaties

Gegevens zoals gedefinieerd in dit document moeten worden aangeleverd naar de centrale applicatie MERIAN via vastgestelde afspraken, deadlines, validatieregels en aanleverformaten. De afspraken worden beschreven in een gegevensleveringsinstructie. Deze documenten vallen buiten de scope van de Documentatie datamodel Natuurmaatregelen. Wel wordt er verwezen naar deze documenten (indien beschikbaar).

Op dit moment zijn er twee hoofdroutes voor de aanlevering van gegevens:

- Administratieve gegevens (gegevens zonder geo-karakter)
- Geo-gegevens

Hierbij wordt initieel de administratieve gegevens geleverd en vervolgens aangevuld met geo-gegevens door middel van een koppeling met de *Maatregelcode* en/of *Deelmaatregelcode*.

Figuur 1 *Overzicht van processtappen voor de gegevensleveringen NM. Stappen 1 t/m 3 gaat over de aanlevering van administratie gegevens, 3 t/m 8 de aanlevering van geo-gegevens.*

9.1 Aanlevering van administratieve gegevens

9.1.1 Via JSON-aanlevering via REST-API

Documentatie voor de aanlevering naar de REST-API volgt in een separaat document.

9.1.2 Via administratie-applicatie

Documentatie voor de aanlevering via de administratie-applicatie volgt in een separaat document.

9.2 Aanlevering van geo-gevens

9.2.1 Via GIS-template

Zie voor details het ‘Gegevensleveringinstructie Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens’

9.2.2 Via web-service (wfs)

Zie voor details het ‘Gegevensleveringinstructie Natuurmaatregelen deel II: geo-gegevens’

10. Referentielijst

BIJ12. (2019). *Handreiking ADC-toets*. https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Handreiking_ADC-toets-oktober-2019.pdf

BIJ12. (2025, februari 10). *IMNa*. Informatiemodel Natuur versie 8.0. https://bestanden.bij12.nl/imna-v8.0/#bronhouder

Mathijssen, P. J. H., & Jongbloed, R. H. (2024). *Standaardlijsten drukfactoren en maatregelen: Voorstel voor een Nederlandse standaardlijst van drukfactoren en herstelmaatregelen en vertalingen naar de Europese codelijsten* (WOT-Technical report 256). Wageningen University & Research. https://doi.org/10.18174/653370

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2024, januari 11). *Regeling specifieke uitkering Programma Natuur* [Ministeriele-regeling]. https://wetten.overheid.nl/BWBR0045066/2024-01-11

Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. (2013). *Natura 2000*. https://www.natura2000.nl/

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2025, november 25). *Handboek Data Aerius*. https://www.aeriusproducten.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2025/12/8/handboek-data-aerius-2025-v2/handboek-data-aerius-2025-v2.pdf

Sierdsema, H., van Kleunen, A., Sparrius, L., Smit, J., Meyling, A. G., Kranenbarg, J., Hollander, H., Zollinger, R., & Stahl, J. (2016). *Leefgebiedenkaarten van de Natura 2000-gebieden en PAS-gebieden* (Rapport 2016/21). SOVON. https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/WW-BIJLAGE-16-%E2%80%93-Leefgebiedenkaarten-%E2%80%93-Rap_2016-N2000-PAS.pdf

Wamelink, W., Van Dobben, H., Van Der Zee, F., Van Hinsberg, A., & Bobbink, R. (2023). *Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000: Herziening 2023* (No. 3272). Wageningen Environmental Research. https://doi.org/10.18174/633179

11. Bijlage A: codelijsten

11.1 Codelijst Beleidsprogramma

code	omschrijving
BP01	Programma Natuur
BP02	Natura 2000
BP03	Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)
BP04	Regeling Versneld Natuurherstel
BP05	Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM)
BP06	Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW)
BP07	Kaderrichtlijn Water (KRW)
BP08	Nationaal Deltaprogramma
BP09	LIFE (EU)
BP10	Opdracht Programma Natuurherstel SBB 2020-2022
BP11	Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)
BP12	Restopgave realisatie Natuurnetwerk Nederland
BP13	Landelijke bossenstrategie
BP00	Programma (nog) onbepaald
BP99	Overig

11.2 Codelijst Bestuurlijke status

code	**omschrijving**
BS01	Concept
BS02	Vastgesteld
BS03	Gereed
BS99	Vervallen

11.3 Codelijst Bestuursorgaan

code	naam
20	Provincie Groningen
21	Provincie Fryslan
22	Provincie Drenthe
23	Provincie Overijssel
24	Provincie Flevoland
25	Provincie Gelderland
26	Provincie Utrecht
27	Provincie Noord-Holland
28	Provincie Zuid-Holland
29	Provincie Zeeland
30	Provincie Noord-Brabant
31	Provincie Limburg
51	Ministerie van Defensie
52	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

53	Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

11.4 Codelijst Contractor

code	naam
CN01	Natuurmonumenten
CN02	Staatsbosbeheer
CN03	Geldersch Landschap & Kasteelen
CN04	Het Brabants Landschap
CN05	Het Drentse Landschap
CN06	Het Flevo-landschap
CN07	Het Groninger Landschap
CN08	Het Limburg Landschap
CN09	Het Utrechts Landschap
CN10	Het Zeeuwse landschap
CN11	Het Zuid-Hollands Landschap
CN12	It Fryske Gea
CN13	Landschap Noord-Holland
CN14	Landschap Overijssel
CN15	Bosgroep Noord-Oost Nederland
CN16	Bosgroep Midden Nederland
CN17	Bosgroep Zuid Nederland
CN18	Terreinbeheerders overig
CN19	Gemeente
CN20	Provincie
CN21	Adviesbureau
CN22	Onderzoeksorganisatie
CN23	Waterschap
CN24	Particulier
CN25	Prolander
CN26	Uitvoeringsorganisatie overig
CN99	Overig

11.5 Codelijst Cyclisch tijdeenheid

tijdeenheid
jaar
maand
week
dag

11.6 Codelijst Drukfactor

code	omschrijving
FA1	Vermesting
FA2	Verzuring
FA3	Verontreiniging (lucht, bodem, water), excl. bestrijdingsmiddelen
FA4	Verzoeting

FA4a	Verzoeting
FA4b	Gebrek aan zoet-zoutovergangen
FA5	Verzilting
FA6	Vertroebeling
FA7	Verdroging
FA8	Vernatting
FA9	Dynamiek grondwater
FA10	Dynamiek oppervlaktewater/zoutwater
FA11	Dynamiek wind
FA12	Klimaat en zeespiegelstijging
FA12a	Klimaatverandering
FA12b	Zeespiegelstijging en gerelateerde ingrepen
FA13	Natuurgeweld
FA14	Toevoer van organisch materiaal
FB1	Predatie
FB2	Natuurlijke begrazing
FB3	Invasieve exoten
FB4	Ziekten
FB5	Spontane ontwikkeling
FB6	Populatie
FD1	Optische verstoring
FD2	Verstoring door geluid en trillingen
FD3	Verstoring door opgaande bouwsels
FD4	Lichtverstoring
FD5	Sterfte door infrastructuur
FD6	Directe sterfte door jacht, stroperij, roofvogelvervolging, plantenroof
FD7	Verlies van leefgebied door inrichtingsprojecten (bebouwing, wegenbouw etc.), of veranderd landgebruik
FD7a	Verlies van leefgebied door inrichtingsprojecten of veranderd landgebruik
FD7b	Gebrek aan natuurinclusief ontwerp en inrichting van openbare en particuliere ruimten
FD7c	Verdwijnen landschaps-elementen, sortiment en beheer openbaar groen en wegbermen
FD8	Versnippering van leefgebied of isolatie van populaties door inrichtingsprojecten of veranderd landgebruik
FD8a	Versnippering en afname areaal
FD8b	Ontbreken van overgangen (landschapsecologische samenhang)
FD8d	Geringe habitat-/structuurdiversiteit
FD9	Verminderde beschikbaarheid van geschikte verblijfplaatsen
FD10	Introductie van genetisch gemodificeerde soorten en translocatie van inheemse soorten
FD11	Zwerfvuil (vast afval, incl. micro-afval)
FE	Externe drukfactor
FT1	Natuur- en landschapsbeheer
FT2	Agrarisch beheer

FT3	Gebruik van gif
FT4	Bosbeheer (houtoogst)
FT5	Water- en kustbeheer (schonen, baggeren, kustsuppletie)
FT6	Visserij (onttrekking, bodemvernietiging)
FT7	Mijnbouw en winning van mineralen
FX	Andere drukfactoren
FXa	Andere drukfactoren
FXb	Kennislacunes
FXc	Geringe natuurlijke productiviteit
FXd	Erosie
FXe	Zandhonger
FXf	Morfologie
FXg	Verontsysteming

11.7 Codelijst Financieringsbron

code	omschrijving
FB01	Provinciefonds Natura 2000
FB02	Provinciefonds Overig
FB03	Provinciefonds PAS
FB04	SPUK PN fase 1
FB05	SPUK PN fase 2
FB06	SPUK Overig
FB07	RVO-subsidie
FB08	RWS-financiering EZK (Klimaatfonds)
FB09	RWS-financiering IenW (Deltafonds)
FB10	RWS-financiering LVVN/LNV
FB11	RWS-financiering Overig
FB00	Financiering (nog) onbepaald
FB99	Overig

11.8 Codelijst Financieringsbron specificatie

code	omschrijving
FB_S01	SPUK1_Verbetering kwaliteit
FB_S02	SPUK1_Hydrologische verbetering
FB_S03	SPUK1_Optimaliseren inrichting
FB_S04	SPUK1_Overgangszones
FB_S05	SPUK1_Overige kwaliteit
FB_S06	SPUK1_Versnelling verwerving
FB_S07	SPUK1_Boscompensatie

11.9 Codelijst Gebied n2000

nummer	naam
1	Waddenzee
2	Duinen en Lage Land Texel

3	Duinen Vlieland
4	Duinen Terschelling
5	Duinen Ameland
6	Duinen Schiermonnikoog
7	Noordzeekustzone
8	Lauwersmeer
9	Groote Wielen
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving
11	Witte en Zwarte Brekken
12	Sneekermeergebied
13	Alde Feanen
14	Deelen
15	Van Oordt's Mersken
16	Wijnjeterper Schar
17	Bakkeveense Duinen
18	Rottige Meenthe & Brandemeer
19	Leekstermeergebied
20	Zuidlaardermeergebied
21	Lieftinghsbroek
22	Norgerholt
24	Witterveld
25	Drentsche Aa-gebied
26	Drouwenerzand
27	Drents-Friese Wold & Leggelderveld
28	Elperstroomgebied
29	Holtingerveld
30	Dwingelderveld
31	Mantingerbos
32	Mantingerzand
33	Bargerveen
34	Weerribben
35	De Wieden
36	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
37	Olde Maten & Veerslootslanden
38	Rijntakken
39	Vecht- en Beneden-Reggegebied
40	Engbertsdijksvenen
41	Boetelerveld
42	Sallandse Heuvelrug
43	Wierdense Veld
44	Borkeld
45	Springendal & Dal van de Mosbeek
46	Bergvennen & Brecklenkampse Veld
47	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek
48	Lemselermaten

49	Dinkelland
50	Landgoederen Oldenzaal
51	Lonnekermeer
53	Buurserzand & Haaksbergerveen
54	Witte Veen
55	Aamsveen
56	Arkemheen
57	Veluwe
58	Landgoederen Brummen
60	Stelkampsveld
61	Korenburgerveen
62	Willinks Weust
63	Bekendelle
64	Wooldse Veen
65	Binnenveld
69	De Bruuk
70	Lingegebied & Diefdijk-Zuid
71	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem
72	IJsselmeer
23	Fochteloerveen
73	Markermeer & IJmeer
74	Zwarte Meer
75	Ketelmeer & Vossemeer
76	Veluwerandmeren
77	Eemmeer & Gooimeer Zuidoever
78	Oostvaardersplassen
79	Lepelaarplassen
81	Kolland & Overlangbroek
82	Uiterwaarden Lek
83	Botshol
84	Duinen Den Helder-Callantsoog
85	Zwanenwater & Pettemerduinen
86	Schoorlse Duinen
87	Noordhollands Duinreservaat
88	Kennemerland-Zuid
89	Eilandspolder
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder
91	Polder Westzaan
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske
93	Polder Zeevang
94	Naardermeer
95	Oostelijke Vechtplassen
96	Coepelduynen
97	Meijendel & Berkheide
98	Westduinpark & Wapendal

99	Solleveld & Kapittelduinen
100	Voornes Duin
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek
102	De Wilck
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein
105	Zouweboezem
106	Boezems Kinderdijk
107	Donkse Laagten
108	Oude Maas
109	Haringvliet
110	Oudeland van Strijen
111	Hollands Diep
112	Biesbosch
113	Voordelta
114	Krammer-Volkerak
115	Grevelingen
116	Kop van Schouwen
117	Manteling van Walcheren
118	Oosterschelde
119	Veerse Meer
120	Zoommeer
121	Yerseke en Kapelse Moer
122	Westerschelde & Saeftinghe
123	Zwin & Kievittepolder
124	Groote Gat
125	Canisvliet
126	Vogelkreek
127	Markiezaat
128	Brabantse Wal
129	Ulvenhoutse Bos
130	Langstraat
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen
134	Regte Heide & Riels Laag
135	Kempenland-West
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux
137	Strabrechtse Heide & Beuven
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven
139	Deurnsche Peel & Mariapeel
140	Groote Peel
141	Oeffelter Meent
142	Sint Jansberg
143	Zeldersche Driessen

144	Boschhuizerbergen
145	Maasduinen
146	Sarsven en De Banen
147	Leudal
148	Swalmdal
149	Meinweg
150	Roerdal
151	Abdij Lilbosch & voormalig Klooster Mariahoop
152	Grensmaas
153	Bunder- en Elslooerbos
154	Geleenbeekdal
155	Brunssummerheide
156	Bemelerberg & Schiepersberg
157	Geuldal
158	Kunderberg
159	Sint Pietersberg & Jekerdal
160	Savelsbos
161	Noorbeemden & Hoogbos
162	Abtskolk & De Putten
163	Vlakte van de Raan
164	Doggersbank
165	Klaverbank
166	Friese Front
167	Maas bij Eijsden
168	Bruine Bank

11.10 Codelijst Informatiebroncategorie

code	omschrijving
IBC01	Natura 2000-beheerplan
IBC02	Gebiedsanalyse
IBC03	Inrichtingsplan
IBC04	Natuurdoelanalyse (NDA)
IBC05	Programma Natuur fase 1 (SPUK 1)
IBC06	Programma Natuur fase 2 (SPUK 2)
IBC07	Regeling Versneld Natuurherstel
IBC08	NPLG Koploper
IBC09	Onderzoekrapport
IBC99	Overig

11.11 Codelijst Juridische categorie

code	omschrijving
6.1	Instandhoudingsmaatregel
6.2	Passende maatregel
6.3	Mitigerende maatregel
6.4	Compenserende maatregel

11.12 Codelijst Leefgebiedtype

code	omschrijving
Lg01	Permanente bron en Langzaam stromende bovenloop
Lg02	Geisoleerde meander en petgat
Lg03	Zwakgebufferde sloot
Lg04	Zuur ven
Lg05	Grote-zeggenmoeras
Lg06	Dotterbloemgrasland van beekdalen
Lg07	Dotterbloemgrasland van veen en klei
Lg08	Nat, matig voedselrijk grasland
Lg09	Droog struisgrasland
Lg10	Kamgrasweide en Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied
Lg11	Kamgrasweide en Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied
Lg12	Zoom, mantel en droog struweel van de duinen
Lg13	Bos van arme zandgronden
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden
Lg4030	Weinig vergrasde heide en stuifzand

11.13 Codelijst Maatregelactiviteit

code	omschrijving	categorie
A01	(aanpassen) begrazen	vegetatie
A02	(aanpassen) branden	vegetatie
A03	(aanpassen) chopperen	vegetatie
A04	(aanpassen) hakhoutbeheer en dunnen	vegetatie
A05	(aanpassen) kappen	vegetatie
A06	(aanpassen) maaien	vegetatie
A07	opslag verwijderen	vegetatie
A08	strooisel verwijderen	vegetatie
A09	verwijderen bomen en struiken	vegetatie
A10	vrijzetten oevers	vegetatie
A11	oppervlakte habitattype of leefgebied uitbreiden ten koste van ander habitattype of leefgebied	vegetatie
B01	baggeren	bodem
B02	basische stoffen toevoegen	bodem
B03	ontgronden	bodem
B04	plaggen	bodem
B05	verontreinigde bodem saneren	bodem
B06	uitmijnen	bodem
C01	aanpassen waterpeil (bijv. d.m.v. stuwen)	water
C02	dempen sloten	water
C03	lokale vervuilingsbron verwijderen	water
C04	minder ontwateren	water
C05	weren gebiedsvreemd water	water
D01	aanpassen beheer t.b.v. diverse structuur of regeneratie	beheer

D02	aanpassen/verminderen beheer, i.v.m. aanwezigheid van soorten	beheer
D03	beheer voor behoud van landschapselementen	beheer
D04	verbinden of bufferen van gebieden, door extensivering tussenliggend/omliggend gebied	beheer
E01	waterdynamiek herstel	dynamiek
E02	winddynamiek herstel	dynamiek
F01	(her)introductie soorten of versterken populaties	soorten
F02	(her)introductie ondersteunende soorten (waardplanten, o.i.d.)	soorten
F03	beheersen of uitroeien van ziekten, pathogenen of plaagsoorten	soorten
F04	exoten verwijderen	soorten
F05	maaisel opbrengen	soorten
F06	verwijderen of beheer specifieke soorten	soorten
G01	beperken/aanpassen (hoogte) van bebouwing en infrastructuur	restrictie
G02	beperken afgraven / mijnen	restrictie
G03	beperken recreatie	restrictie
G04	beperken verkeer	restrictie
G05	beperken visserij	restrictie
G06	reguleren bijvangst en visserijmethoden	restrictie
G07	verminderen/verbieden visserij, jacht, verzamelen, betreden, etc., van specifieke soorten	restrictie
G08	vermindering bemesting / pesticides / overige giftige stoffen	restrictie
G09	vermindering luchtverontreinging, anders dan stikstof	restrictie
G10	vermindering stikstofemissie industrie	restrictie
G11	vermindering stikstofemissie landbouw	restrictie
G12	vermindering stikstofemissie verkeer	restrictie
G13	vermindering stikstofemissie overig	restrictie
G14	instandhouden bestaande bebouwing	restrictie
H01	landbouwgronden omzetten in gronden met agrarisch natuurbeheer	verwerven en inrichten
H02	oppervlakte natuurgebied uitbreiden ten koste van ander landgebruik (landbouw, mijnbouw, infrastructuur, etc)	verwerven en inrichten
H03	aankoop van gebieden	verwerven en inrichten
H04	inrichten landschapselementen	verwerven en inrichten
H05	inrichten natuurvriendelijke oevers	verwerven en inrichten
H06	inrichting ter bescherming tegen predatoren of concurrenten, bijv. nestbescherming of creeren kunstmatig broedhabitat	verwerven en inrichten
H07	planten heggen of bomen ter beschutting	verwerven en inrichten
H08	ver(on)diepen, verbreden, of overig aanpassing dimensies waterlichaam	verwerven en inrichten
H09	verbinden van gebieden, door wegnemen barrieres	verwerven en inrichten

H10	bomen planten / bosaanplant	verwerven en inrichten
X01	(aanvullend) onderzoek	onderzoek
X02	monitoring op (doel)soorten/habitattypen	onderzoek
X03	monitoring op abiotiek	onderzoek
Y01	overig of onbekend	Overig

11.14 Codelijst Maatregeltype

code	omschrijving
MT01	Aanvullend Beheer - Doorlopend
MT02	Aanvullend Beheer - Niet doorlopend
MT03	Inrichting - Eenvoudig
MT04	Inrichting - Complex
MT05	Beleidsmaatregel
MT06	Onderzoek
MT07	Monitoring

11.15 Codelijst Ruimtelijke status

code	omschrijving
RS01	Binnen Natura 2000 en binnen NNN
RS02	Buiten Natura 2000 en binnen NNN
RS03	Binnen Natura 2000 en buiten NNN
RS04	Buiten Natura 2000 en buiten NNN

11.16 Codelijst Technische realisatie

eenheid	omschrijving
kg	kilogram
kmol	kilomol
GVE	grootvee-eenheid
m	meters
ha	hectaren
stuks	aantallen
L	liter
m3	kuub

11.17 Codelijst Type gebied

code	omschrijving
TG01	Zoekgebied
TG02	Plangebied
TG03	Uitvoeringsgebied
TG04	Effectgebied

11.18 Codelijst Uitvoeringstatus

code	omschrijving
AS03	Planvorming

AS04	In realisatie
AS05	Overgangsbeheer
AS06	Afgerond (na 1 jan 2026)
AS06*	Afgerond (vóór 1 jan 2026)
AS99	Vervallen

11.19 Codelijst VHR-doelstelling

code	omschrijving	categorie
H2130C*	Grijze duinen (heischraal)	Habitattype
H2140A*	Duinheiden met kraaihei (vochtig)	Habitattype
H2140B*	Duinheiden met kraaihei (droog)	Habitattype
H2150*	Duinheiden met struikhei	Habitattype
H2160	Duindoornstruwelen	Habitattype
H2170	Kruipwilgstruwelen	Habitattype
H2180A	Duinbossen (droog)	Habitattype
H2180B	Duinbossen (vochtig)	Habitattype
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	Habitattype
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	Habitattype
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	Habitattype
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	Habitattype
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	Habitattype
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	Habitattype
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Habitattype
H2330	Zandverstuivingen	Habitattype
H3110	Zeer zwak gebufferde vennen	Habitattype
H3130	Zwak gebufferde vennen	Habitattype
H3140	Kranswierwateren	Habitattype
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Habitattype
H3160	Zure vennen	Habitattype
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	Habitattype
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	Habitattype
H3270	Slikkige rivieroevers	Habitattype
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Habitattype
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	Habitattype
H4030	Droge heiden	Habitattype
H5130	Jeneverbesstruwelen	Habitattype
H6110*	Pionierbegroeiingen op rotsbodem	Habitattype
H6120*	Stroomdalgraslanden	Habitattype
H6130	Zinkweiden	Habitattype
H6210	Kalkgraslanden	Habitattype
H6230*	Heischrale graslanden	Habitattype
H6410	Blauwgraslanden	Habitattype
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	Habitattype

H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	Habitattype
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	Habitattype
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	Habitattype
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	Habitattype
H7110A*	Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	Habitattype
H7110B*	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	Habitattype
H7120	Herstellende hoogvenen	Habitattype
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Habitattype
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Habitattype
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	Habitattype
H7210*	Galigaanmoerassen	Habitattype
H7220*	Kalktufbronnen	Habitattype
H7230	Kalkmoerassen	Habitattype
H9110	Veldbies-beukenbossen	Habitattype
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	Habitattype
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	Habitattype
H9160B	Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	Habitattype
A001	Roodkeelduiker	Vogelrichtlijnsoort
A002	Parelduiker	Vogelrichtlijnsoort
A004	Dodaars	Vogelrichtlijnsoort
A005	Fuut	Vogelrichtlijnsoort
A007	Kuifduiker	Vogelrichtlijnsoort
A008	Geoorde fuut	Vogelrichtlijnsoort
A016	Jan-van-gent	Vogelrichtlijnsoort
A017	Aalscholver	Vogelrichtlijnsoort
A021	Roerdomp	Vogelrichtlijnsoort
A022	Woudaap	Vogelrichtlijnsoort
A026	Kleine zilverreiger	Vogelrichtlijnsoort
A027	Grote zilverreiger	Vogelrichtlijnsoort
A029	Purperreiger	Vogelrichtlijnsoort
A034	Lepelaar	Vogelrichtlijnsoort
A037	Kleine zwaan	Vogelrichtlijnsoort
A038	Wilde zwaan	Vogelrichtlijnsoort
A040	Kleine rietgans	Vogelrichtlijnsoort
A041	Kolgans	Vogelrichtlijnsoort
A042	Dwerggans	Vogelrichtlijnsoort
A043	Grauwe gans	Vogelrichtlijnsoort
A045	Brandgans	Vogelrichtlijnsoort
A046	Rotgans	Vogelrichtlijnsoort
A048	Bergeend	Vogelrichtlijnsoort
A050	Smient	Vogelrichtlijnsoort
A051	Krakeend	Vogelrichtlijnsoort
A052	Wintertaling	Vogelrichtlijnsoort
A053	Wilde eend	Vogelrichtlijnsoort

A054	Pijlstaart	Vogelrichtlijnsoort
A056	Slobeend	Vogelrichtlijnsoort
A058	Krooneend	Vogelrichtlijnsoort
A059	Tafeleend	Vogelrichtlijnsoort
A061	Kuifeend	Vogelrichtlijnsoort
A062	Toppereend	Vogelrichtlijnsoort
A063	Eider	Vogelrichtlijnsoort
A065	Zwarte zee-eend	Vogelrichtlijnsoort
A067	Brilduiker	Vogelrichtlijnsoort
A068	Nonnetje	Vogelrichtlijnsoort
A069	Middelste zaagbek	Vogelrichtlijnsoort
A070	Grote zaagbek	Vogelrichtlijnsoort
A072	Wespendief	Vogelrichtlijnsoort
A075	Zeearend	Vogelrichtlijnsoort
A081	Bruine kiekendief	Vogelrichtlijnsoort
A082	Blauwe kiekendief	Vogelrichtlijnsoort
A084	Grauwe kiekendief	Vogelrichtlijnsoort
A094	Visarend	Vogelrichtlijnsoort
A103	Slechtvalk	Vogelrichtlijnsoort
A107	Korhoen	Vogelrichtlijnsoort
A119	Porseleinhoen	Vogelrichtlijnsoort
A122	Kwartelkoning	Vogelrichtlijnsoort
A125	Meerkoet	Vogelrichtlijnsoort
A127	Kraanvogel	Vogelrichtlijnsoort
A130	Scholekster	Vogelrichtlijnsoort
A132	Kluut	Vogelrichtlijnsoort
A137	Bontbekplevier	Vogelrichtlijnsoort
A138	Strandplevier	Vogelrichtlijnsoort
A140	Goudplevier	Vogelrichtlijnsoort
A141	Zilverplevier	Vogelrichtlijnsoort
A142	Kievit	Vogelrichtlijnsoort
A143	Kanoetstrandloper	Vogelrichtlijnsoort
A144	Drieteenstrandloper	Vogelrichtlijnsoort
A147	Krombekstrandloper	Vogelrichtlijnsoort
A149	Bonte strandloper	Vogelrichtlijnsoort
A151	Kemphaan	Vogelrichtlijnsoort
A153	Watersnip	Vogelrichtlijnsoort
A156	Grutto	Vogelrichtlijnsoort
A157	Rosse grutto	Vogelrichtlijnsoort
A160	Wulp	Vogelrichtlijnsoort
A161	Zwarte ruiter	Vogelrichtlijnsoort
A162	Tureluur	Vogelrichtlijnsoort
A164	Groenpootruiter	Vogelrichtlijnsoort
A169	Steenloper	Vogelrichtlijnsoort
A175	Grote jager	Vogelrichtlijnsoort

A176	Zwartkopmeeuw	Vogelrichtlijnsoort
A177	Dwergmeeuw	Vogelrichtlijnsoort
A183	Kleine mantelmeeuw	Vogelrichtlijnsoort
A187	Grote mantelmeeuw	Vogelrichtlijnsoort
A190	Reuzenstern	Vogelrichtlijnsoort
A191	Grote stern	Vogelrichtlijnsoort
A193	Visdief	Vogelrichtlijnsoort
A194	Noordse stern	Vogelrichtlijnsoort
A195	Dwergstern	Vogelrichtlijnsoort
A197	Zwarte stern	Vogelrichtlijnsoort
A199	Zeekoet	Vogelrichtlijnsoort
A200	Alk	Vogelrichtlijnsoort
A222	Velduil	Vogelrichtlijnsoort
A224	Nachtzwaluw	Vogelrichtlijnsoort
A229	IJsvogel	Vogelrichtlijnsoort
A233	Draaihals	Vogelrichtlijnsoort
A236	Zwarte specht	Vogelrichtlijnsoort
A246	Boomleeuwerik	Vogelrichtlijnsoort
A249	Oeverzwaluw	Vogelrichtlijnsoort
A255	Duinpieper	Vogelrichtlijnsoort
A272	Blauwborst	Vogelrichtlijnsoort
A275	Paapje	Vogelrichtlijnsoort
A276	Roodborsttapuit	Vogelrichtlijnsoort
A277	Tapuit	Vogelrichtlijnsoort
A292	Snor	Vogelrichtlijnsoort
A295	Rietzanger	Vogelrichtlijnsoort
A298	Grote karekiet	Vogelrichtlijnsoort
A338	Grauwe klauwier	Vogelrichtlijnsoort
A701	Taigarietgans	Vogelrichtlijnsoort
A702	Toendrarietgans	Vogelrichtlijnsoort
H1014	Nauwe korfslak	Habitatrichtlijnsoort
H1016	Zegge-korfslak	Habitatrichtlijnsoort
H1037	Gaffellibel	Habitatrichtlijnsoort
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	Habitatrichtlijnsoort
H1059	Pimpernelblauwtje	Habitatrichtlijnsoort
H1060	Grote vuurvlinder	Habitatrichtlijnsoort
H1061	Donker pimpernelblauwtje	Habitatrichtlijnsoort
H1078*	Spaanse vlag	Habitatrichtlijnsoort
H1081	Brede geelrandwaterroofkever	Habitatrichtlijnsoort
H1082	Gestreepte waterroofkever	Habitatrichtlijnsoort
H1083	Vliegend hert	Habitatrichtlijnsoort
H1095	Zeeprik	Habitatrichtlijnsoort
H1096	Beekprik	Habitatrichtlijnsoort
H1099	Rivierprik	Habitatrichtlijnsoort
H1102	Elft	Habitatrichtlijnsoort

H1103	Fint	Habitatrichtlijnsoort
H1106	Zalm	Habitatrichtlijnsoort
H1134	Bittervoorn	Habitatrichtlijnsoort
H1145	Grote modderkruiper	Habitatrichtlijnsoort
H1149	Kleine modderkruiper	Habitatrichtlijnsoort
H1163	Beek/Rivierdonderpad	Habitatrichtlijnsoort
H1166	Kamsalamander	Habitatrichtlijnsoort
H1193	Geelbuikvuurpad	Habitatrichtlijnsoort
H1318	Meervleermuis	Habitatrichtlijnsoort
H1321	Ingekorven vleermuis	Habitatrichtlijnsoort
H1324	Vale vleermuis	Habitatrichtlijnsoort
H1337	Bever	Habitatrichtlijnsoort
H1340*	Noordse woelmuis	Habitatrichtlijnsoort
H1351	Bruinvis	Habitatrichtlijnsoort
H1355	Otter	Habitatrichtlijnsoort
H1364	Grijze zeehond	Habitatrichtlijnsoort
H1365	Gewone zeehond	Habitatrichtlijnsoort
H1387	Tonghaarmuts	Habitatrichtlijnsoort
H1393	Geel schorpioenmos	Habitatrichtlijnsoort
H1614	Kruipend moerasscherm	Habitatrichtlijnsoort
H1831	Drijvende waterweegbree	Habitatrichtlijnsoort
H1903	Groenknolorchis	Habitatrichtlijnsoort
H4056	Platte schijfhoren	Habitatrichtlijnsoort
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	Habitattype
H1110B	Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone)	Habitattype
H1110C	Permanent overstroomde zandbanken (Doggersbank)	Habitattype
H1130	Estuaria	Habitattype
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	Habitattype
H1140B	Slik- en zandplaten (Noordzee-kustzone)	Habitattype
H1160	Grote baaien	Habitattype
H1170	Riffen van open zee	Habitattype
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	Habitattype
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	Habitattype
H1320	Slijkgrasvelden	Habitattype
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	Habitattype
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	Habitattype
H2110	Embryonale duinen	Habitattype
H2120	Witte duinen	Habitattype
H2130A*	Grijze duinen (kalkrijk)	Habitattype
H2130B*	Grijze duinen (kalkarm)	Habitattype
H9190	Oude eikenbossen	Habitattype
H91D0*	Hoogveenbossen	Habitattype

H91E0A*	Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	Habitattype
H91E0B*	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	Habitattype
H91E0C*	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Habitattype
H91F0	Droge hardhoutooibossen	Habitattype

12. Bijlage B: afkortingen

Afkorting	Toelichting
ADC(-criteria, -toets)	Drie stappen die verwijzen naar de eerste letter van het criterium: *a*lternatieven ontbreken, *d*wingende redenen van groot openbaar belang en *c*ompenserende maatregelen
API	Application programming interface
GIS	Geografisch informatiesysteem
GLP	Gegevensleveringsprotocol
HR	Habitatrichtlijn
JSON	JavaScript Object Notation
KRW	Kaderrichtlijn Water
LVVN	Ministerie van landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
MESN	Monitoring en Evaluatie Stikstofreductie en Natuurverbetering
N2000	Natura 2000
NDA	Natuurdoelanalyse
NNN	Natuurnetwerk Nederland
PAGW	Programmatische Aanpak Grote Wateren
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
SDF	Standard data form
SPUK	Specifieke Uitkering
TBO	Terreinbeherende organisatie
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn
VR	Vogelrichtlijn
WKW	Wezenlijke kenmerken en waarden
Wsn	Wet stikstofreductie en natuurverbetering